

Elgforvaltningen i Oppland 1971-1990	Rapportnr.: 10/91
	Dato: 02.05.1991
Forfatter(e): Geir Vagstein	Faggruppe: Vilt
Prosjektansvarlig(e): Geir Vagstein	Område Oppland
Finansiering: Miljøvern avdelingen/Viltfondet	Antall sider: 45 + vedlegg
Emneord: Elg, elgforvaltning Sett-elg	ISSN - nummer: 0801 - 8367
Sammendrag: <p>Denne rapporten behandler deler av det statistiske materiale for elgforvaltningen i Oppland fra 1971 til 1990. Det gjelder avskytingstall og data fra "Sett-elg"-skjemaene som har vært benyttet i seks år i de fleste kommuner.</p> <p>Rapporten behandler også data fra en spørreundersøkelse hvor viltnemndene gir sitt syn på elgforvaltningen i sin kommune.</p> <p>Rapporten er ment som et hjelpemiddel for viltnemndene i deres arbeid for en stammeorientert elgforvaltning.</p>	
Referanse: Vagstein, G. 1991. Elgforvaltningen i Oppland 1971-1990. Fylkesmannen i Oppland, Miljøvern avdelingen Rapport nr. 10/91 45 s. + vedlegg	

FORORD

På begynnelsen av 1970-årene startet en målrettet avskytning i våre elgbestander. Grunnlaget for denne omlegging, fra nærmest fri avskytning til spesifiserte fellingskvoter, kom gjennom Forskrifter om jakt etter storvilt i 1971.

Denne rapporten gjennomgår en del av fellingsstatistikken og data fra "Sett elg"-skjemaene for elgstammen i Oppand i perioden 1971 til 1990. Den inneholder også resultatene fra en spørreundersøkelse til fylkets 26 viltnemnder. Rapporten har som hovedmålgruppe viltnemndene som har viktige oppgaver med forvaltningen av elgen i kommunene. I en stammeorientert forvaltning er det behov for kunnskap om elgstammen på tvers av kommunegrenser. Det er da viktig for den enkelte viltnemnd å vite hvordan andre viltnemnder vurderer situasjonen og forvalter den felles elgstammen. Denne rapporten er ment å være til hjelp i denne sammenheng.

Lillehammer, mai 1991

for
Torstein Wangensteen
Fylkesmiljøvernssjef

Geir Vagstein
Viltforvalter

INNHold

	Side
INNLEDNING	1
ELGSTAMMENS UTVIKLING I OPPLAND	1
Felt elg	1
Fordeling av felt elg	2
Fellingsprosenten	2
Bruk av jakttida	3
Andre data fra "Sett elg" skjemaene	4
VINTERBEITEOMRÅDER	5
Elgtellinger fra fly	6
Registreringer av elg på vårtrekk	6
Ut av Murudalen i nordvest	7
Ut av Murudalen i sør	7
Inn i Øystre Slidre fra øst	7
Ut av Gausdal Vestfjell i sør	7
I Snertingdal nord i Gjøvik	8
Beiteforhold	8
De siste vintrene - konsekvenser	9
KONKLUSJON	10
TILDELING AV FELLINGSTILLATELSER	10
Offentlige bestemmelser	10
§ 18 Rettet avskytning	10
§ 19 Avskyttingsavtaler	10
Viltnemndenes tildeling av fellingstillatelser	11
Tildeling etter § 18	11
Frie dyr	11
Tildeling etter driftplan	12
Tildeling til ettdyrsvald	13
SPØRRERUNDEN TIL VILTNEMDENE	13
Elgstammens utvikling	14
Skadesituasjonen på jord og skog	15
Vinterbeitesituasjonen	17
Viltnemndenes syn på den videre utvikling av elgstammen	18
KOMMUNEVIS OVERSIKT OVER DATA FRA SPØRRERUNDEN	19
Datagrunnlaget	19
Lillehammer	20
Gjøvik	21
Dovre	22
Lesja	23
Skjåk	24
Lom	25
Vågå	26
Nord-Fron	27
Sel	28

	Side
Sør-Fron	29
Ringebu	30
Øyer	31
Gausdal	32
Østre Toten	33
Vestre Toten	34
Jevnaker	35
Lunner	36
Gran	37
Søndre Land	38
Nordre Land	39
Sør-Aurdal	40
Etnedal	41
Nord-Aurdal	42
Vestre Slidre	43
Øystre Slidre	44
Vang	45

VEDLEGG

Spørreskjema til viltnemndene

Rapporter utarbeidet ved miljøvernavdelingen

INNLEDNING

I Oppland har det vært drevet en målrettet avskytning i elgstammen i 20 år. Det har vært en stor vekst i elgstammen i denne perioden. Forskjellene i forvaltningsopplegg er og har vært store fra kommune til kommune. Vår viten om elgstammen har økt, og det er viktig at denne kunnskapen brukes ved forvaltningen av elgstammen i de kommende år.

De sentrale retningslinjene for elgforvaltningen finner vi i dag i Forskrift om forvaltning av hjortevilt av 1. august 1989 fra Direktoratet for naturforvaltning (DN). I tilknytning til denne forskrift har DN utarbeidet et omfattende rundskriv nr. 3/90 "Forvaltning av hjortevilt".

Viltnemndene og rettighetshaverne har viktige roller i elgforvaltningen. Forskrift om forvaltning av hjortevilt (Hjorteviltforskriften) sier at forvaltningen av hjortevilt bør være stammeorientert. Arbeidet med etablering av en elgregion i regi av rettighetshaverne i sentrale deler av Oppland er et ledd i en stammeorientert forvaltning. 11 kommuner er berørt. Fylkesmannen har et ansvar ved å bidra til innsamling av data og til å gjøre viltnemnder og andre kjent med resultatene til bruk i elgforvaltningen framover.

ELGSTAMMENS UTVIKLING I OPPLAND

Felt elg

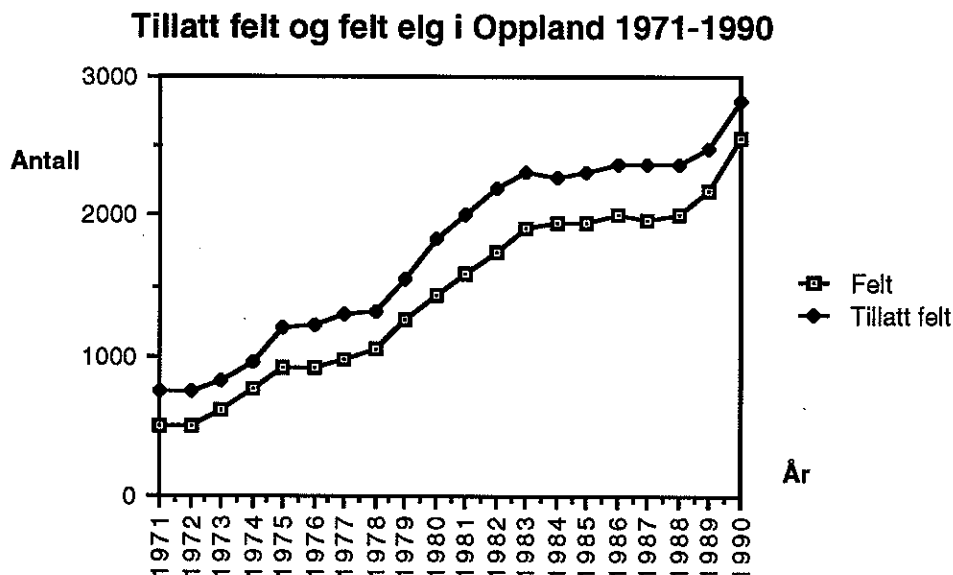

Fig. 1 Utviklingen i tildeling av fellingstillatelser og felt elg i Oppland fra 1971 til 1990.

I 1971 ble det felt 493 elger i Oppland. I 1990 ble det felt 2567. Dette betyr mer enn en 5-dobling i løpet av 20-årsperioden. Den rettede avskytningen hadde som hovedmål å øke elgstammens produktivitet og avkastning ved å spare eldre ku og ta ut mer av elgen som yngre dyr. Kyrne skulle utgjøre en større del av vinterbestanden og samtidig bli eldre og mer produktive.

Fordeling av felt elg

%-vis fordeling av felt elg i Oppland 1972-1990

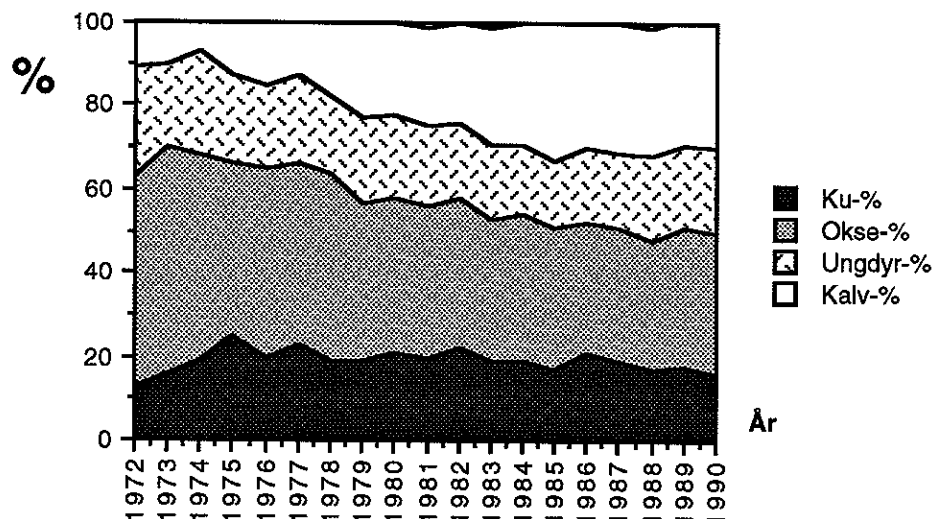

Fig.2 Prosentvis fordeling av avskytningen i Opplands elgstamme fra 1972-1990.

Ser en på hvordan fordelingen av avskytningen mellom de ulike kjønns- og aldersgrupper har endret seg i Oppland, viser det seg at andelen voksen ku i uttaket ikke har gått nevneverdig ned. Andelen har vært nær opp til 20%. Andelen ungdyr (1 1/2-åringer) har også ligget på nesten 20% i denne perioden. Der det virkelig har skjedd noe er i andelen voksen okse og kalv. Okseandelen i avskytningen har gått ned fra rundt 50% tidlig på 70-tallet til drøyt 30% på slutten av 80-tallet. Samtidig har andelen kalv i avskytningen gått opp fra rundt 10% til rundt 30%.

Sammenliknet med fylker som Hedmark og Sør-Trøndelag, kan vi ikke si at vi har hatt noe sterkt kuvern i Oppland i denne perioden.

Fellingsprosenten

Fellingsprosenten i Oppland 1971-1990

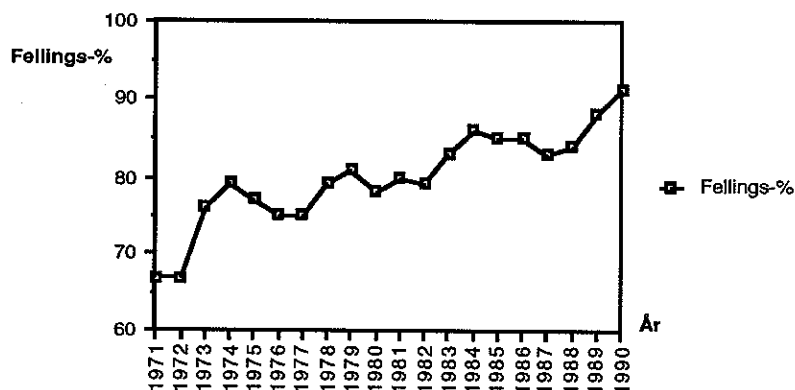

Fig.3 Utviklingen av fellingsprosenten i perioden 1971-1990.

Som en ser av figur 3 viser utviklingen i fellingsprosenten en økning fram til idag. Fellingsprosenten i 1990 var på hele 91 som er 3% mer enn året før. Når en tar i betraktning den økning i fellingstillatelser som ble gitt i 1990, gir dette en sterk indikasjon på at elgstammen er stor.

Fellingsprosenten på 91 i 1990 indikerer også at i svært mange områder har de beste områdene felt kvoten sin. Begrensingen i fellingstillatelser fra viltnemndene bidrar til at stammen fortsatt vokser. Mange viltnemnder tildeler fellingstillatelser etter samtale med rettighetshaverne, slik at de får det antall fellingstillatelser de ønsker i det enkelte vald. I den situasjon vi er nå, er det viktig at viltnemndene informerer og motiverer rettighetshavere til å ta ut et større antall dyr enn det en snever lokal vurdering kanskje skulle tilsi. Dette er viktig i en stammeorientert forvaltning.

Bruk av jakttida.

Det sies at den høge fellingsprosenten ikke skyldes at elgstammen er så stor, men at den lange jakttida gjør at man kan ta ut mer elg. Elgjaktlagene fører "Sett elg"- skjema under jakta. I 1990 leverte hele 542 jaktlag inn slike skjema.

Bruken av jakttida under elgjakta i Oppland i 1990

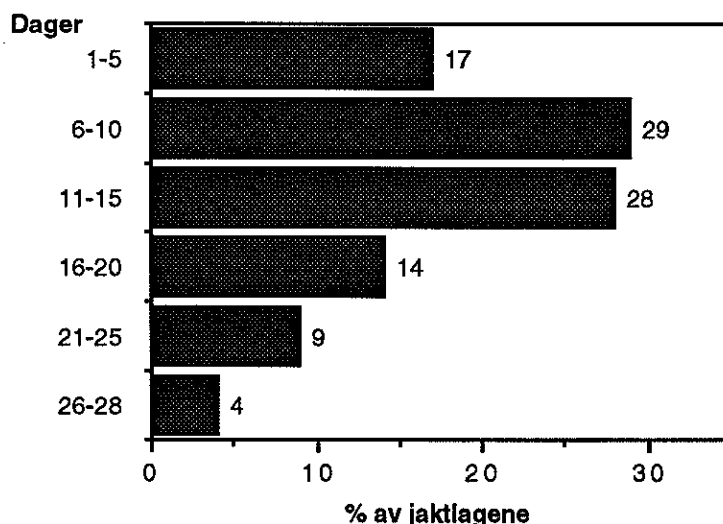

Fig. 4 Jaktlagenes bruk av jakttida under elgjakta i Oppland i 1990.

Figur 4 viser at 74% av jaktlagene benytter mindre enn 16 dager av jakttida. Vi har ikke data som viser hva dette skyldes, om de er ferdige med jakta eller om de ikke har tid til å jakte lenger. Med den høge fellingsprosenten vi har, er det trolig at en vesentlig del av disse jaktlagene har felt sine tildelte dyr. Se en på bruken av jakttida kommunevis, indikerer tallene dette. Jakttida er ikke den begrensende faktor på jaktuttaket.

Det er ikke noen stor endring i bruk av jakttida fra tidligere år. I perioden 1985-1989 benyttet 77% av jaktlagene mindre enn 16 dager av jakttida.

Når det er snakk om utnyttningen av jakttida, skal en også være klar over at det ikke deltar like mange jegere på jaktlagene gjennom hele jakta. Jakta er altså

ikke like effektiv alle dager som oppgis som jakt dager. Av de jaktlagene som har sendt inn "Sett elg"- skjema, er det 333 som har jaktet 10 dager eller mer. Gjennomsnittsjaktlaget av disse hadde 6,2 jegere den dagen de var flest og bare 2,4 jeger den dagen de var færrest. 29 % av disse 333 jaktlagene jaktet en eller flere dager med bare én jeger.

Andre data fra "Sett elg"- skjemaene

Med jegerens hjelp har vi samlet inn data fra elgjakta i 5-6 år i Oppland. Vi har benyttet "Sett elg"- skjemaet utarbeidet av DN. Det må kunne sies at det nå er rutine på bruk av "Sett elg"- skjema i alle kommuner i Oppland. Etter elgjakta i 1990 ble det innlevert "Sett elg"- skjema fra 542 jaktlag i fylket. Disse lagene sto for 96 % av jaktuttaket i det samme år og representerer over 30.000 jaktdagsverk hvor det ble foretatt over 15.000 observasjoner av elg i løpet av jakta. Sammen med jaktstatistikken gir dette verdifulle opplysninger om elgstammen.

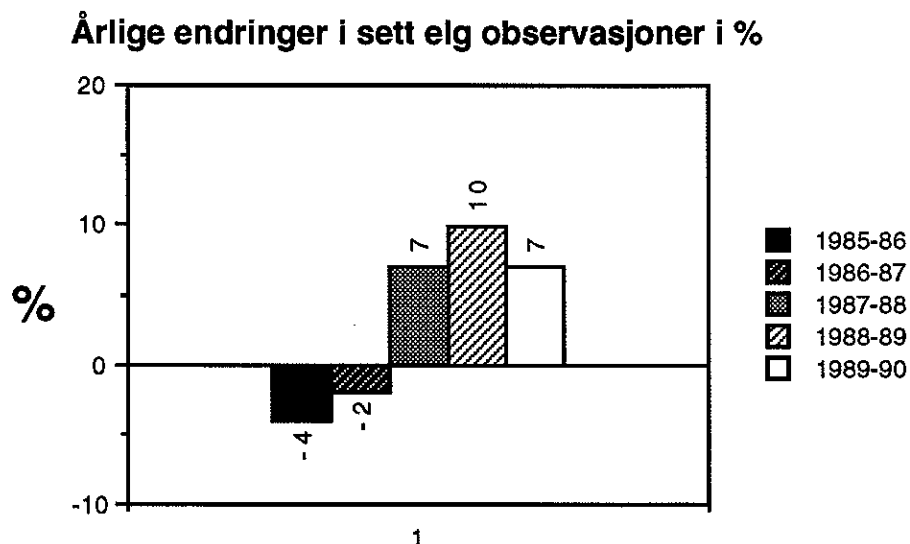

Fig.5 Figuren viser endringen i observasjoner av elg pr. dagsverk fra år til år i prosent i perioden 1985-1990.

Figur 5 viser at observasjoner pr. dagsverk har økt fra 1987 og fram til 1990, fra 0,395 elg pr. dagsverk i 1987 til 0,498 i 1990. Dette representerer en økning på hele 26 %. Dette indikerer også at elgtettheten har økt.

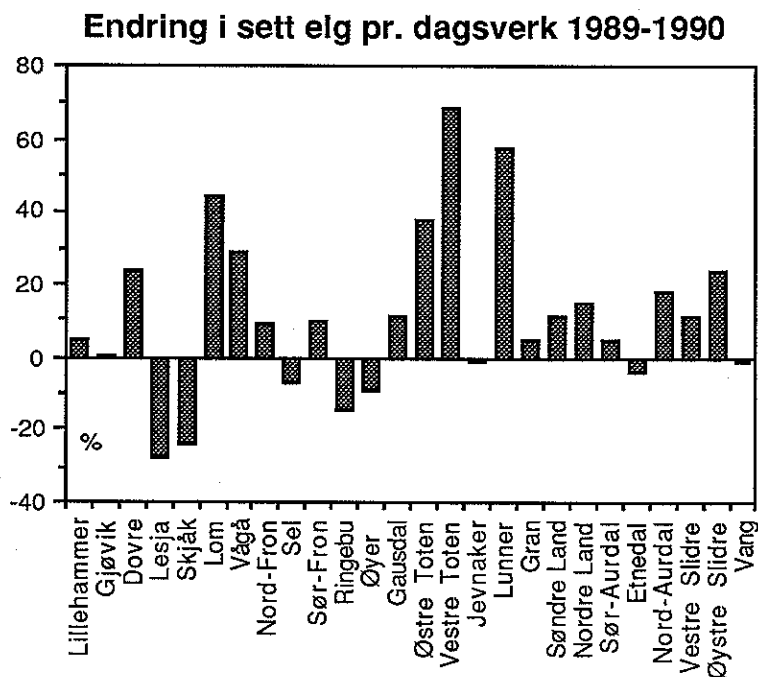

Fig.6 Figuren viser den prosentvise endring i elgobservasjoner fra 1989 til 1990 for den enkelte kommune.

Figur 6 viser at det har vært en økning i observasjonene fra 1989 til 1990 i de fleste kommuner. En skal være oppmerksom på at det er en stor variasjon i nivået for antall observerte elg pr. dagsverk. I Øyer ble det for eksempel observert 0,913 elg pr. dagsverk mens det i Lom ble observert 0,292 elg pr. dagsverk. Det observeres altså mer enn tre ganger så mye elg pr. dagsverk i Øyer som i Lom.

"Sett elg"- skjemaene i 1990 viser også at:

- Ku med kalv av alle kuer (55%) er det høyeste vi har registrert.
- Kalv pr. kalvku (1,28) er det høyeste vi har registrert.
- Felt elg pr. jaktdagsverk (0,08) er det høyeste vi har registrert.

Dette tyder også på en større og mer produktiv elgstamme. Det viser også at det ikke er grunnlag for å si at det mangler okser. Sett elg skjemaene viser at vi ikke har registrert så stor andel okse i forhold til ku tidligere. I 1990 var forholdet ku pr. okse 1,6. I Sør-Trøndelag ble det i 1990 observert 2,9 kuer pr. okse. Samtidig feller de der årlig rundt 45% kalv. Det tyder ikke på at de der har noen oksemangel.

VINTERBEITEOMRÅDER

Det er fra gammelt av kjent at elgen trekker mellom sine sommer- og vinteroppholdsområder. I mange tilfeller kan trekkene være korte og foregå lokalt, fra høgereliggende områder med mye snø til ned i dalene hvor det er mindre snø, bedre framkommelighet og tilgang på beite.

De store trekkssystemene vi kjenner til i Oppland for elg som trekker mellom sommer- og vinteroppholdsområder er trekkene til Gausdal Vestfjell og Murudalen. Disse trekkene er meget gamle, men opprettholdes den dag i dag. Her er det snakk om vinterbeiter som benyttes av elg fra en rekke kommuner og det er helt nødvendig med en god samordning i forvaltningen av stammen dersom vi skal ha en elgstamme i disse områdene vinterstid som står i forhold til beitegrunnlag og de skadene som skogen påføres. Nedenfor tas det med en del resultater av de registreringer som er gjort i tilknytning til vinterbeiteområdene i Gausdal Vestfjell og Murudalen.

Det rapporteres fra "Prosjekt elgregion" i 1991 og en rekke av dataene som berøres i det følgende, blir mer fyldig omtalt i den forbindelse.

Elgtellinger fra fly

Det har vært drevet flytelling av elg i vinterbeiteområdene i Gausdal Vestfjell i en årrekke.

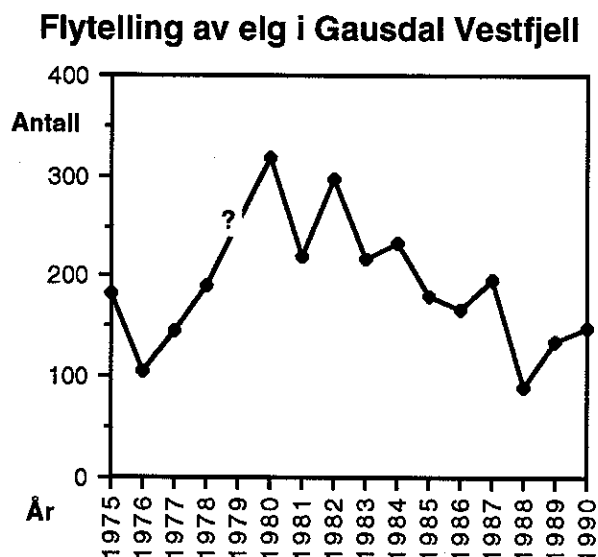

Fig.7 Resultater fra flytelling av elg i Gausdal Vestfjell i perioden 1975-1990.

Som en ser av figur 7 så hadde vinterkonsentrasjonen av elg en topp med 319 telte elg vinteren 1979/80. Senere har tellingene vist en nedadgående tendens.

Flytelling gir ikke det riktige antall elg som benytter området i det enkelte år, men resultatene tyder på at området er benyttet av færre elg vinterstid nå enn tidligere.

Det har vært forsøkt å telle elg fra fly også i Murudalen, men dette har vist seg å være vanskelig. Vi har derfor ikke tilsvarende tellinger for Murudalen i denne perioden.

Registreringer av elg på vartrekk

Flere steder er det foretatt sportellinger av elg som er på trekk fra sine vinterbeiteområder tilbake mot sommerbeiteområdene. Her skal kort nevnes resultater fra følgende steder:

1. Ut av Murudalen i nordvest
2. Ut av Murudalen i sør
3. Inn i Øystre Slidre fra øst
4. Ut av Gausdal Vestfjell i sør
5. I Snertingdal nord i Gjøvik

1. Ut av Murudalen i nordvest

I regi av fjelloppsynsmann Finn Hellebergshaugen er trekket ut av Murudalen registrert både i nordvest og i sør. I nordvest ble det telt i perioden 1985 til 1989 med unntak av 1988. Det trakk 25 dyr ut denne vegen i 1989. Dette er ca. halvparten av det som ble registrert i 1987 (55 dyr). Dette er igjen ca. halvparten av det antall som trakk ut i de to første årene.

På grunn av kostnadene ble det ikke registrert på denne telleruten i 1990.

2. Ut av Murudalen i sør

Denne telleruta er endret noe i løpet av perioden, men registreringene er foretatt årlig fra 1985 og fram til i dag. De to første årene ble det registrert noe over 200 dyr på dette trekket. I 1987 skjedde det et markert hopp opp til ca. 400 dyr. Ny økning ble registrert i 1990 da hele 449 dyr ble registrert på trekket ut. Til tross for disse høye tall, er det flere som er av den oppfatning at det har vært mer elg i Murudalen i tidligere perioder.

3. Inn i Øystre Slidre fra øst

Våren 1990 foretok fjelloppsynsmann i Øystre Slidre, Reidar Gran, de første trekkregistreringene i området Langsudalen/Marsteinshøgda i perioden 27.04.-14.05. Han registrerte 63 elg. Dette er ifølge Reidar Gran minimumstall, men gir en god indikasjon på at også elg fra Valdres har sitt vinteropphold i områdene mot Murudalen. Hvor elgen trekker etter at de har passert telleruta, er usikkert, men flere områder og kommuner er aktuelle.

Registreringer vil bli foretatt i dette området også vinteren 1990/91.

4. Ut av Gausdal Vestfjell i sør

Det er registrert kryssinger av fylkesveg 255 fra Vørskei til Sæbu-Røssjøen i en årrekke. Arbeidet har i det vesentligste foregått i regi av fjelloppsynsmann Arnulf Slåen, men NINA (Reguleringsundersøkelsene) har også vært med i opplegget.

Trekket har i de senere år vist en økende tendens med hele 413 dyr våren 1990. Sammenholder en dataene fra flytellingene i Gausdal Vestfjell med resultater fra trekkregistreringene ut av Gausdal Vestfjell i de siste årene, så ser en at det trekker flere elg over registreringslinja enn det er telt i området om vinteren. Dette skyldes elg fra Murudalen som trekker gjennom Gausdal Vestfjell. Det at det nå er mindre elg i Gausdal Vestfjell vinterstid, kan ha sammenheng med de dårligere beitene og at en del mer elg nå bare trekker videre og ender opp i Murudalsområdet.

5. I Snertingdal nord i Gjøvik

Registreringene her er foretatt i en årrekke ved Kråkhugu, mellom Vismunda og Snertingdal, av medlem av viltnemnda i Gjøvik, Klaus Johansen. Dette trekket må sees i sammenheng med trekkene lenger nord. Vi har fått data fra 1977 og fram til idag. Også her viser trekket en økende tendens med foreløpig topp våren 1990 med 118 dyr. Da dette tallet var nådd, forgikk trekket fremdeles, men det var ikke lenger mulig å registrere.

Metoden med telling av nettospor ut av et område, slik dette gjøres i praksis, gir minimumstall. Dette skyldes bl.a. at registreringene ofte ikke kommer i gang før trekket er startet, værforholdene (oftest mangel på snø) gjør det vanskelig å registrere eller gjør det vanskelig for registrator å ta seg fram. Dette er påpekt enkelte år i flere rapporter fra de ulike områdene. Dette er det viktig å huske på når man tar fram enkelt-data fra denne type undersøkelser.

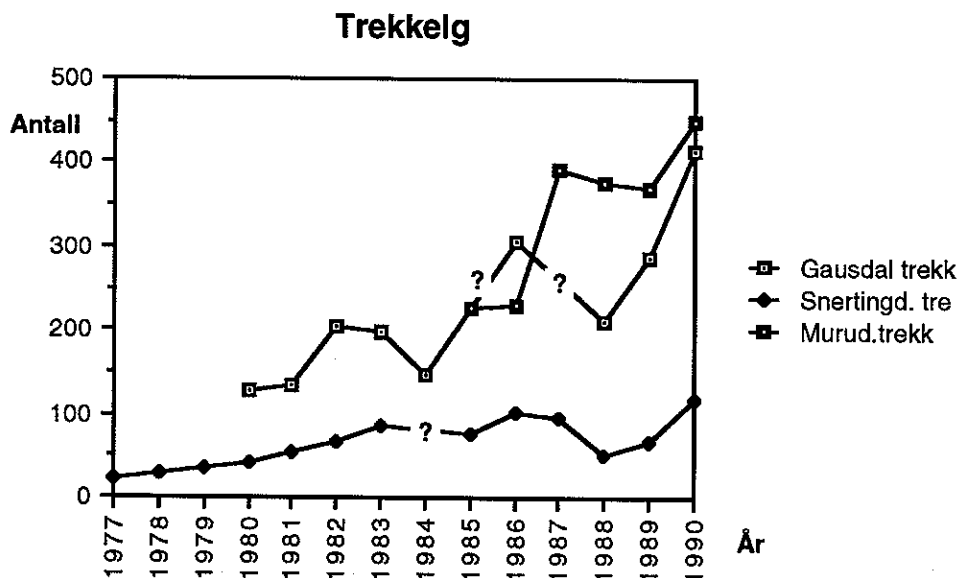

Fig. 8 Registrert elg som har trukket ut av Murudalen, ut av Gausdal Vestfjell og inn i Gjøvik i Snertingdalområdet.

Som en ser av figur 8 er det nye rekorder på alle de tre tellingsrutene i 1990. Samtidig fikk vi i forbindelse med Prosjekt Elgregion opplyst at det har stått mer elg igjen i de fleste sommerområdene de siste årene. Dette har trolig en sammenheng med de snølette vintrene vi har hatt. Mer elg på trekk samtidig med at mer elg oppholder seg i andre områder, er også en klar indikasjon på at elgstammen har økt.

Beiteforhold

Beitene har vært svært hardt belastet i Gausdal Vestfjell og i Murudalen, og produksjonen av elgbeite er meget lav i store deler av dette området. Resultater fra beiteundersøkelser som ble gjennomført høsten 1990, viser en produksjon på bjørka i de mest benyttede beiteområdene på ca. 3 kg/dekar i følge rapport fra NISK. Dette er regnet som lavt. Det så ut til at beitet hadde tatt seg en del opp i de siste årene, trolig som en følge av at beitetrykket i Gausdal Vestfjell har gått noe ned. Vintertellingene tyder på det.

De siste vintrene - konsekvenser.

De siste årene, med snøfattige vintre, har bidratt til å øke elgstammen ytterligere. Dette var ikke ønskelig, fylket sett under ett. Beitesituasjonen i viktige vinterbeiteområder var anstrengt. De siste vintrene med lite snø har gjort at det har vært tilgang på beite som i normal-år ligger under snøen. I en spørreunde til viltneemnder/skogoppsyn i elgregionområdene, fikk vi bekreftet at det har stått mer elg igjen i sommerområdene. Samtidig viser trekket ut av viktige vinterbeiteområder som Murudalen og Gausdal Vestfjell en økende tendens. Dette indikerer også at vi har mer elg enn tidligere. Får vi normalvintre, eller kanskje et par harde vintre, vil den store elgstammen raskt kunne beite ned vinterbeitene og vi vil kunne få økte beiteskader på skogen, lavere produksjon og økt vinterdødlighet på elgen. Vi må forhindre at stammen vokser ytterligere framover. Den eneste måten å hindre dette på, er å øke avskytingen. Resultatene av jakta i 1990 viser at det må til en langt større økning i jaktuttaket enn det som var tilfellet i 1990. Ser en, lenger bak i rapporten, på hva som måtte til i Lesja kommune for å få til en reduksjon i stammen, så er det klart at det skal hard lut til dersom en ønsker en virkelig reduksjon i stammen.

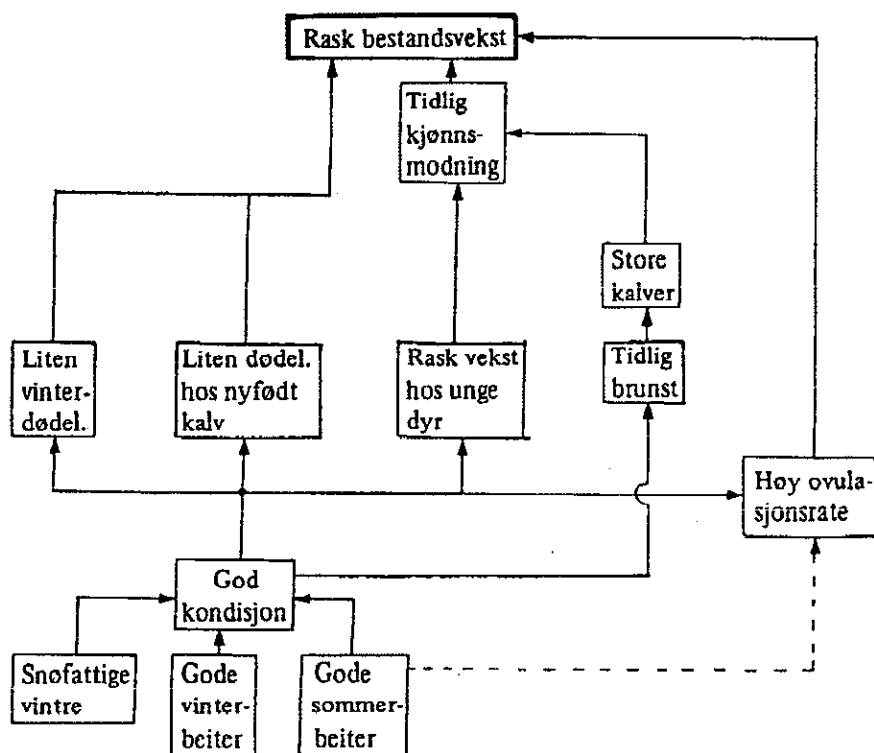

Fig. 9 Sammenhengen mellom gode beiter, lite snø og rask bestandsvekst. (Etter Olav Hjeljords bok "Viltbiologi".)

Figur 9 gir et godt bilde på det som ser ut til å ha skjedd i Oppland og andre steder i de siste årene med milde vintre og derav følgende bedre tilgjengelighet på gode beiter.

Konklusjon

Alle data vi har for elgstammen indikerer det samme: **Stammen er større enn noen gang, og den er fortsatt i rask vekst.**

TILDELING AV FELLINGSTILLATELSER

Offentlige bestemmelser

I mange forhold der viltnemnda har et ansvar, må vedtak som fattes bygges på skjønn. En del av arbeidet som skal gjøres må imidlertid følge offentlige bestemmelser, bestemmelser som skal sikre ensartet behandling i hele landet og sikre målsettingen for elgforvaltningen. Dette gjelder bl.a. måten fellingstillatelse, som et offentlig dokument, skal fylles ut på. Vurdering av alternativ er gjenstand for skjønn, men når alternativ er valgt sier, reglene klart hvordan viltnemndene skal gjøre det.

§ 18 Rettet avskytning

I Forskrift om forvaltning av hjortevilt heter det i § 18 bl.a.:

"§ 18. Rettet avskytning

Med rettet avskytning menes pålegg om at fellingskvoten skal tas ut med et bestemt antall av hver kjønns- og aldersgruppe som det er adgang til å tildele.

Fellingstillatelsen skal ved pålagt rettet avskytning være utfylt etter en av følgende muligheter:

1. For elg:

- a) kalv (1/2 år), voksne hunndyr (1 1/2 år og eldre), voksne hanndyr (1 1/2 år og eldre)
- b) kalv (1/2 år), voksne hanndyr (1 1/2 år og eldre), valgfrie dyr"

og:

"For alle artene gjelder at kalv kan felles i stedet for voksne dyr av begge kjønn."

§ 19 Avskytningsavtaler

Alternativet til rettet avskytning etter § 18 er godkjent driftsplan med avskytningsavtale. Her heter det i § 19 i Forskrift om forvaltning av hjortevilt:

"Som alternativ til pålagt rettet avskytning (§ 18), kan det for større vald inngås en bindende skriftlig avskytningsavtale mellom jaktrettshaverne og viltnemnda. For villrein inngås slik avtale med villreinnemnda. Avskytningsavtalen skal være knyttet til en flerårig driftsplan for arten i et større område som viltnemnda (villreinnemnda) kan godkjenne. Avtalen kan tas opp til ny vurdering eller sies opp hvert år.

Når disse vilkårene er oppfylt, kan fellingstillatelsen tildeles som bare valgfrie dyr."

I rundskriv nr. 3/90 er det laget en fyldig og viktig kommentar til disse paragrafene. Viltnemndene bør studere disse nøye. Det heter bl.a.:

"Rettet avskytning skal pålegges av viltnemnda (villreinnemnda) dersom jaktrettshaverne ikke selv tar ansvaret for dette gjennom å utarbeide driftsplan og inngå avskytningsavtale." og:

"Tildeling av bare valgfrie dyr uten noen nærmere forpliktelser fra jaktrettshaverens side kan ikke praktiseres."

Ombruken av §18 a) og §18 b) heter det:

"Alternativ a) skal nyttes der det er nødvendig med fullstendig fordeling av kvoten på kjønns- og aldersgrupper for å oppnå ønsket avskytningsresultat.

Alternativ b) krever langt bedre kjennskap til både viltbestand og jegere. Faren for uheldig avskytningsresultat ligger både i hvor stor andel av totalkvoten som tildeles som valgfrie dyr, og hvordan jegerne utnytter en slik fri kvote. Til en slik kvote bør det rettes henstilling og veiledning om hvordan den valgfrie andelen av kvoten bør brukes.

En ytterligere oppdeling av gruppene nevnt under a) og b) kan bare rettes i henstillings form fra viltnemnda, og da i eget brev til ansvarlig for valdet. Eksempelvis har ikke viltnemnda adgang til å pålegge jaktlagene å felle 1 1/2 år gamle dyr, da disse er for vanskelige å skille fra andre dyr i terrenget. Det kan imidlertid rettes henstilling om et økt uttak av denne aldersgruppen innenfor det som tildeles som voksne hanndyr, voksne hunndyr eller valgfrie dyr på fellingstillatelsen."

Viltnemndenes tildeling av fellingstillatelser

Vi har sett på hvordan viltnemndene tildeler fellingstillatelser. Grunnlaget er kopi av fellingstillatelsene for 1989 som er sendt Statistisk Sentralbyrå fra viltnemndene.

Tildeling etter § 18

De fleste viltnemndene tildeler fellingstillatelsene etter § 18 1 b. Noen viltnemnder benytter en kombinasjon av de alternativer det skal velges mellom, man velger begge to og fordeler fellingstillatelsene på alle fire kategorier dyr. Dette er det ingen hjemmel for i forskriftene.

Frie dyr

Det er i rundskriv 3/90 påpekt at det ligger en fare i tildeling av frie dyr. Faren ligger i hvor mange dyr som tildeles som frie og hvordan denne delen av kvoten benyttes. Ved tildeling av frie dyr bør det fra viltnemndas side rettes en henstilling og veiledning til rettighetshaver om hvordan den valgfrie andelen av kvoten bør benyttes.

Tabell 1 Fordeling av fellingsstillatelsene kommunevis i 1990 i Oppland.

Kommuner	Kalv	Eldre hann	Eldre hunn	Frie dyr	Totalt
Lillehammer	17	16	14	43	90
Gjøvik	104	100		66	270
Dovre	12	11	5	14	43
Lesja	35	35	23	38	131
Skjåk	10	13	2	18	43
Lom				25	25
Vågå	15	24	14	14	67
Nord-Fron	13	4	1	179	197
Sel	9	1		76	86
Sør-Fron	1	1		74	76
Ringebu	72	55		159	286
Øyer	41	42		40	123
Gausdal	40	39		167	246
Østre Toten	20	25		25	70
Vestre Toten	24	28		19	71
Jevnaker	10	8	1	8	27
Lunner	8	8		14	30
Gran	27	36		24	87
Søndre Land	20	19		132	171
Nordre Land	48	55		65	168
Sør-Aurdal	41	48		31	120
Etnedal	26	45	19		90
Nord-Aurdal	56	48	15	2	121
Vestre Slidre	16	14		19	49
Øystre Slidre	45	32		25	102
Vang	11	15		21	47
Oppland	721	722	94	1298	2836

Statistisk Sentralbyrås statistikk for 1990 viser at det er tildelt 1288 frie dyr av en totalkvote på 2846 dyr. Dette utgjør 45 % av de tildelte dyr. Noe er tildelt etter avskytningsplan, men mye er tildelt etter § 18 1 b i Hjorteviltforskriften. I perioder som nå med store stammer og meget høy fellingsprosent som følge av for små tildelinger, har dette gått bra. Avskytningen har vært bra fordelt, fylket sett under ett. Det store spørsmålet er om dette går like bra når viltnemndene tildeler større kvoter slik at det ikke blir nok hanndyr å felle. Hvordan vil da fellingsresultatet se ut med så store fridyrskvoter? Vil jegerne da avstå fra å skyte kuer isteden for ikke å få fylt kvoten? Dette er et spørsmål viltnemndene må vurdere nøye. Det er viktig med klare henstillinger/avtaler mellom rettighetshavere og viltnemnder.

Tildeling etter driftsplan

Enkelte viltnemnder oppgir at de tildeler dyr etter avskytningsplan. For å tildele bare frie dyr, skal det foreligg en godkjent driftsplan med et innhold som beskrevet i rundskriv 3/90. I mange tilfeller foreligger ikke noen godkjent driftsplan. I en del tilfeller fyller viltnemndene ut fellingsstillatelsene fordelt på kjønn og alder til tross for at det foreligger en omforent avskytningsplan og valdet således skulle ha fått tildelt frie dyr. Enkelte viltnemnder klusser også

på fellingstillatelsen og skriver på "1 1/2 åringer" eller "Ungdyr" og tildeler dette.

Der det er ønske om frie kvoter, må viltnemndene samarbeide med rettighetshaverne om å få laget driftsplaner slik at ordningen med avskytningsplaner kommer inn i rett gjenge i henhold til regelverket.

Det er presisert at man ikke skal bruke driftsplanopplegget for å unngå å felle kalv. Det er heller ikke intensjonen at eksisterende småvald skal kunne endre status til driftsplanområde utelukkende for å kunne oppnå et friere forhold til rettet avskytning.

Tildeling til ettdyrsvald

I rundskriv 3/90 heter det om ettdyrsvald bl.a.:

"Viltnemnda bør ut fra hensynet til lik behandling sørge for at alle vald - også ettdyrsvald - over tid får en rimelig tildeling av kalv på fellingstillatelsen."

Fellingstillatelsene som viltnemndene delte ut i 1989 viser at dette i liten grad gjennomføres. Av 40 ettdyrsvald som fikk tildelt dyr i 1989, ble bare tre vald tildelt kalv. Dette virker som en "belønning" av ettdyrsvaldene fra viltnemnda og en forskjellsbehandling til fordel for dårlig organisering. Dette er meget uheldig.

SPØRRERUNDEN TIL VILTNEMDENE

Viltnemndene fikk i månedsskiftet januar/februar 1991 tilsendt et spørreskjema hvor de ble bedt om å vurdere en del sider ved elgstammen og å gi en del faktiske opplysninger knyttet til viltnemndas forvaltningsopplegg. (Spørreskjemaet og følgebrevet er vedlegg til rapporten.) Dette er første gangen mange viltnemnder skriftlig gir en vurdering av elgstammen, målsetting for forvaltningen og bruk av virkemidler for å nå målsettingene. Samtlige viltnemnder besvarte henvendelsen. Et sammendrag av den enkelte viltnemnds vurderinger er gjengitt kommunevis senere i rapporten. Her skal kort gis en fylkesoversikt for svarene på noen av de mest sentrale spørsmålene.

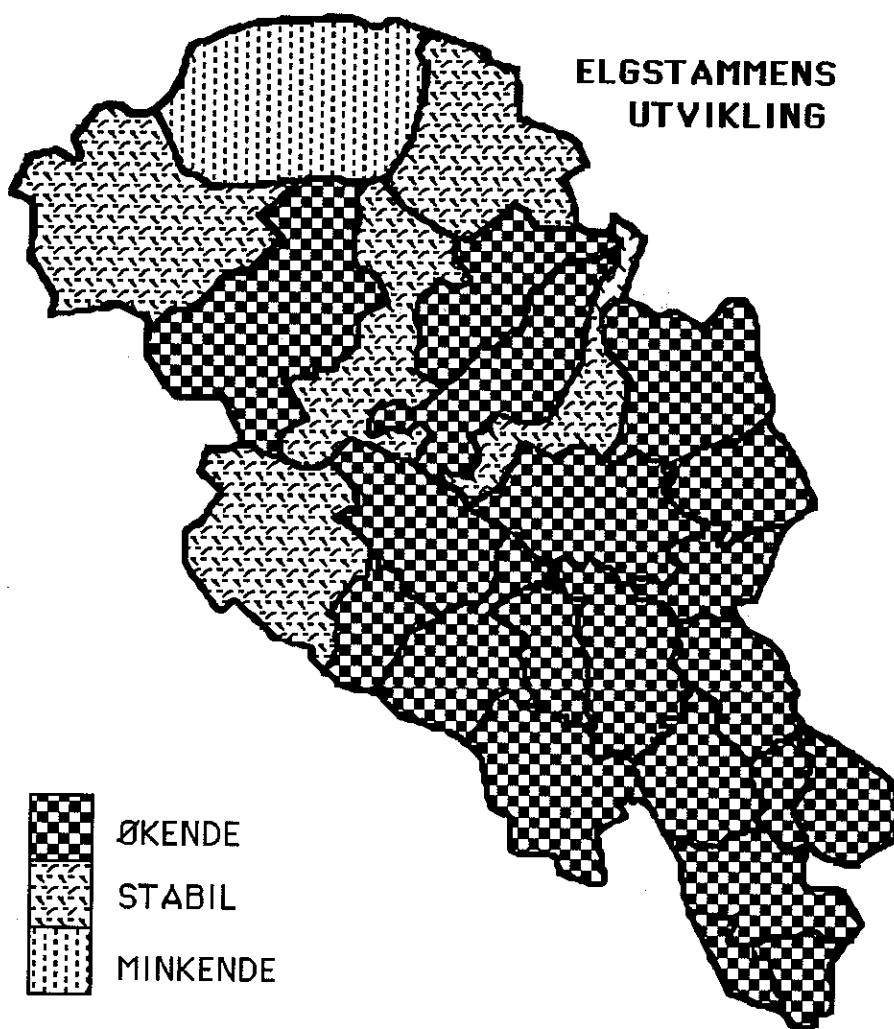
Elgstammens utvikling

Fig. 10. Viltnemndenes vurdering av elgstammens utvikling.

Spørsmålet til viltnemndene var: "Er elgstammen: økende, stabil eller minkende i kommunen?" Figur 10 viser hvordan viltnemndene besvarte dette spørsmålet. En kommune svarte at elgstammen var minkende, fem svarte at den var stabil og tjue viltnemnder svarte at elgstammen er økende.

Viltnemndene i Lom og Jevnaker påpekte at økningen var svak. Viltnemnda i Nord-Fron svarte stabil - økende. Viltnemnda i Gran skrev at elgstammen var økende vest for Randsfjorden og stabil øst for Randsfjorden.

Som en ser vurderer de langt fleste viltnemndene stammen som fortsatt økende til tross for den uttaksøkningen vi hadde i 1990. Uttaksøkningen klarte ikke å stabilisere stammen, men har gitt en fortsatt vekst etter viltnemndenes mening.

Skadesituasjonen på jord og skog

Spørsmålet var: "Er skadesituasjonen på jord og skog: økende, stabil, eller avtakende?"

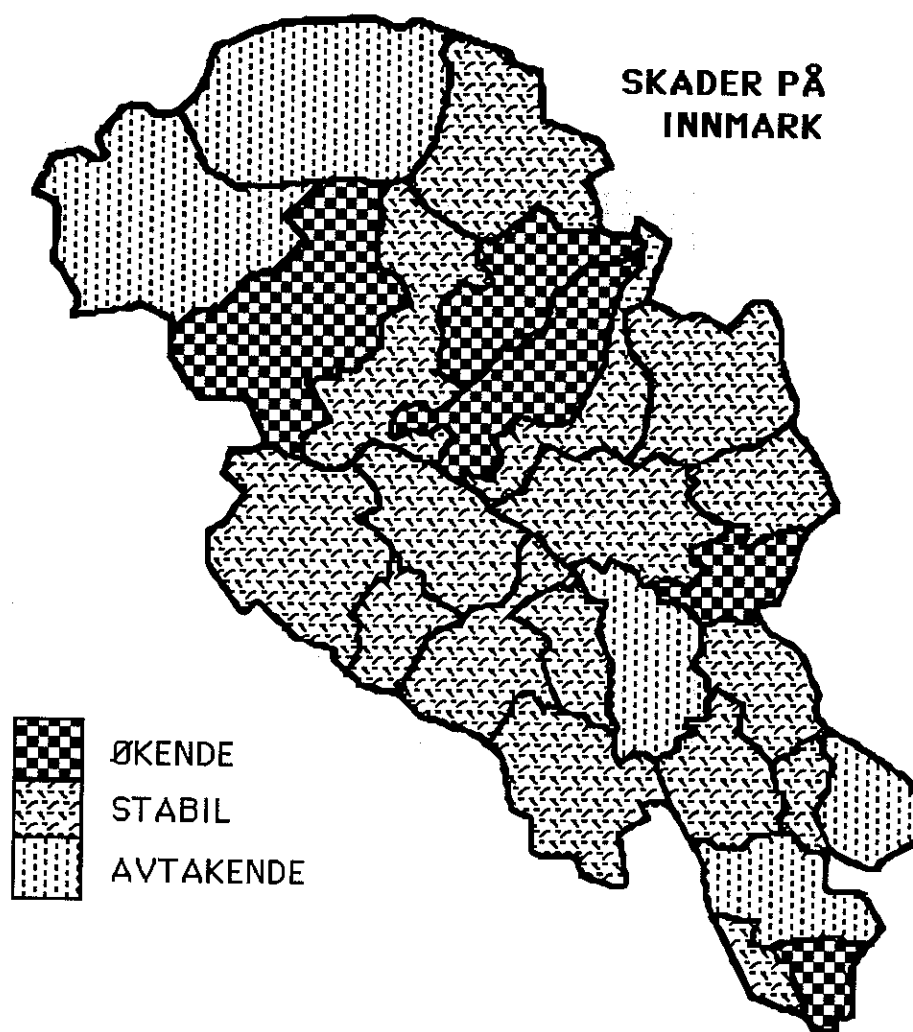

Fig. 11 Viltneemndenes vurdering av skadesituasjonen på innmark.

Seksten viltneemnder mente at skadesituasjonen var stabil, fem mente at skadene økte og fem mente at de var avtakende. Figur 11 viser hvordan svarene fordelte seg i fylket.

Vågå viltneemnd svarte at det var lite skader. Dette er markert på figuren som stabilt. Østre Toten viltneemnd svarte at skadene var avtakende til stabil og er da markert med avtakende på figuren. Vestre Toten påpeker at det ikke har vært skader i de siste årene.

Det har vært en nedgang i søknadene om erstatning for skader på innmark i de siste årene. Dette har trolig en sammenheng med at bruk av forebyggende tiltak har vært effektive i en del områder og at felling av elg som gjør skade, har vært mer benyttet siden det ble anledning til å ta felt skade-elg på kvoten.

Det har i noen tilfeller vært vanskelig å få grunneierlag, som har fått anledning til å felle skade-elg, til å ta ut skadedyr. Skadene har da fortsatt. Enkelte viltnemnder vurderer derfor igjen å gi fellingstillatelse for skade-elg direkte til den skadelidte.

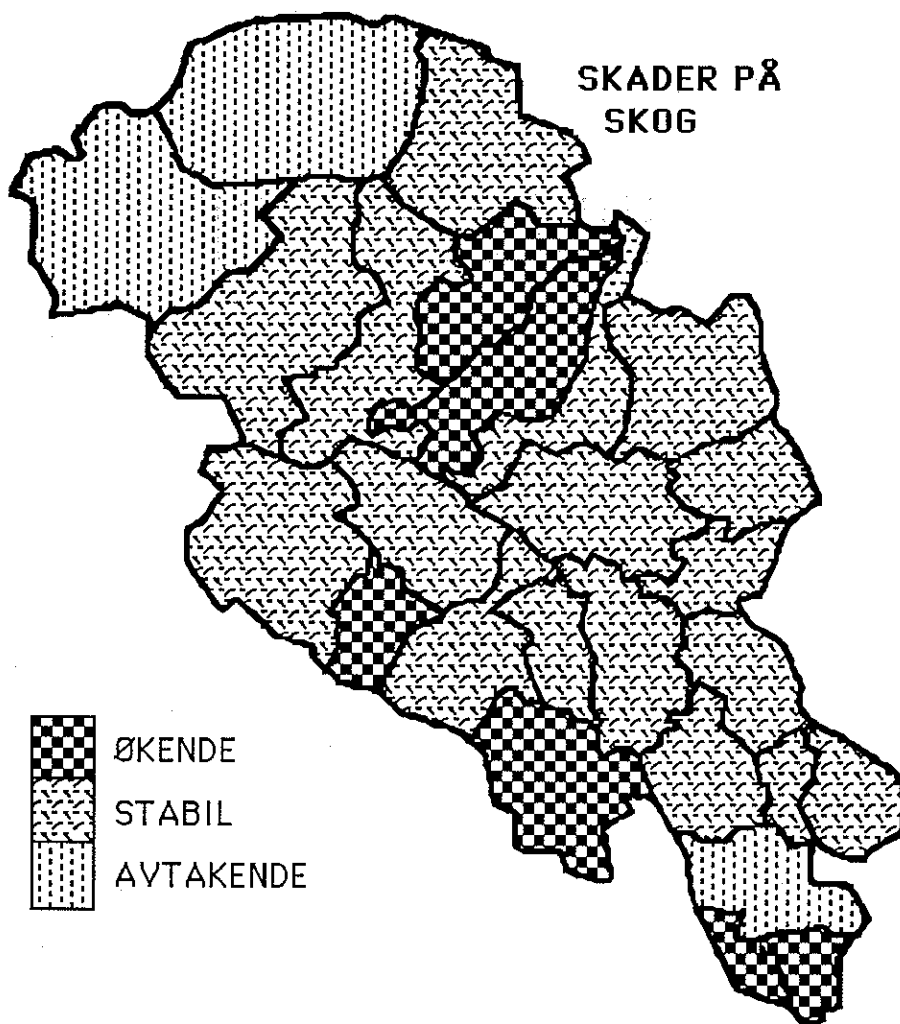

Fig. 12 Viltnemndenes vurdering av skadesituasjonen på skog.

Tre viltnemnder mente at skadene på skog var avtakende, sytten mente at skadesituasjonen var stabil og seks mente at skadene var økende. Figur 12 viser den geografiske fordelingen av svarene.

Lom viltnemnd skriver at det nesten ikke er registrert skader på skog i kommunen. Viltnemnda i Vågå svarer at skadene er ubetydelig og er markert som stabil på figuren. Vestre Toten viltnemnd skriver at det ikke er registrert skogskader i de siste årene. Viltnemndene i Jevnaker og Sør-Aurdal skriver at skadene på skog er svakt økende.

Vinterbeitesituasjonen

Spørsmålet til viltnemnda var: "Er vinterbeitesituasjonen: forbedret, stabil eller forverret i de senere år?"

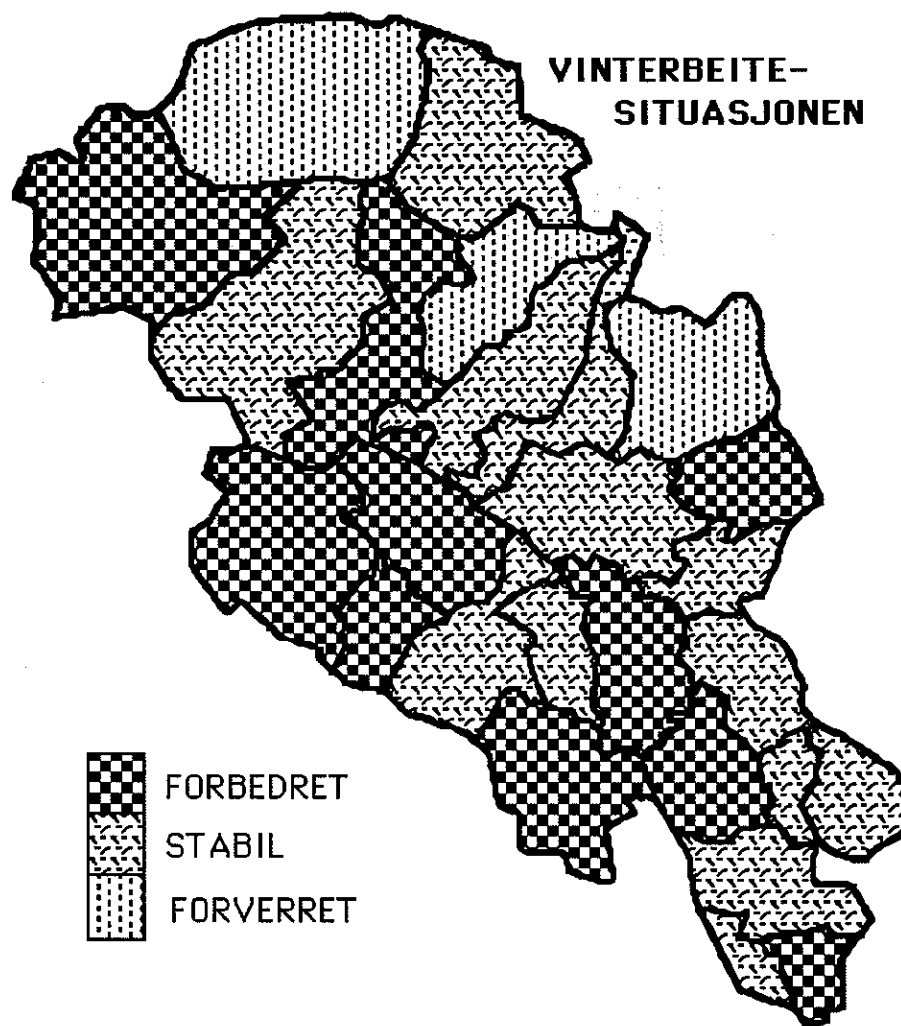

Fig. 13 Viltnemndenes vurdering av vinterbeitesituasjonen.

Elleve viltnemnder mente at vinterbeitesituasjonen var forbedret, tolv mente at den var stabil og tre mente at den var forverret. Den geografiske fordeling av svarene går fram av figur 13.

Ringebu viltnemnd vurderer vinterbeitesituasjonen som stabil, men stedvis forverret. Øyer viltnemnd og Gausdal viltnemnd svarer forbedret/stabil på spørsmålet. Østre Toten skriver: "P.g.a. snøforholdene i høgere strøk de siste 3 vintrene: forbedret. Generelt: stabil." Flere viltnemnde har vært inne på at de siste vintrene har spredt beitetrykket og elgen har hatt tilgang på beite som ellers er under snøen og den har tildels stått i områder hvor den ikke står i vintre med mer "normale" snøforhold.

Viltneemndenes syn på den videre utvikling av elgstammen.

Spørsmålet til viltneemndene var: "Ønsker viltneemnda at elgstammen skal : øke, være som i dag eller minke?"

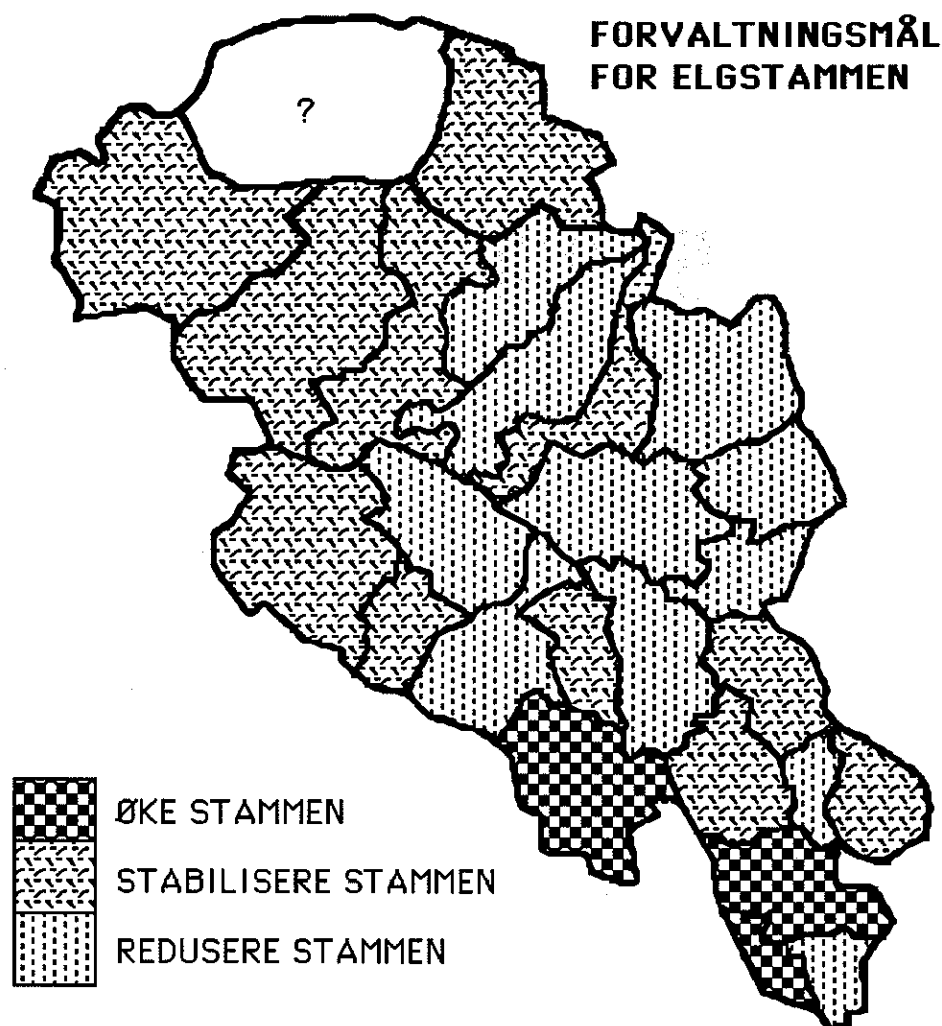

Fig. 14 Viltneemndenes ønske for den videre utvikling av elgstammen.

Lesja viltneemnd er usikker på den videre målsetting. Dette skyldes at man i kommunen har vært igjennom en avskytning for å oppnå en stor reduksjon av elgstammen. Avskytningen i 1988 var 52 dyr, 99 dyr i 1989 og 124 dyr i 1990! Samtidig hadde de et stort uttak av ku 2 1/2 år og eldre. Tre viltneemnder mente at stammen kunne økes, elleve ønsket å holde stammen på dagens nivå og elleve mente at stammen bør reduseres. Figur 14 viser den geografiske fordeling av svarene.

Jevnaker skriver at de ønsker å stabilisere stammen på et litt lavere nivå. Sør-Aurdal viltneemnd skriver at stammen kan økes noe i nord/vestre del av kommunen, men at man forøvrig bør holde stammen på dagens nivå.

Ser en hvor lett økningen i kvoten fra 1989 til 1990 ble tatt ut med en økning i fellingsprosenten fra 88 til 91% indikerer dette at man må ta i enda hardere dersom man skal redusere og stabilisere elgstammen i fylket.

KOMMUNEVIS OVERSIKT OVER DATA FRA SPØRRERUNDEN

Datagrunnlaget

I denne delen av rapporten er det gjort en gjennomgang av elgforvaltningen kommunevis. Det blir presentert en del "nøkkeldata" for den enkelte kommune. Dette er gjort på en måte som er ment å gjøre det lettere å sammenlikne data og tabeller kommunene i mellom. Gjennomgangen viser klart at det ikke er noen ensartet politikk som har vært ført i kommunene. Grunnlaget for data og tabeller er her kort kommentert.

Skog og myrareal er hentet fra tabell 10 i Statistisk Sentralbyrås (SSB) Jaktstatistikk for 1989.

Minsteareal er gjeldende minsteareal ved jakta 1990.

Areal pr. fellingstillatelse er framkommet ved å dele "Skog og myrareal" på antall gitte fellingstillatelse ved jakta 1990 i følge oppgaveskjema til fylkesmannen fra viltnemndene. Tallet er avrundet til nærmeste 100 dekar. Skog og myrarealene for Nord-Fron og Sør-Fron er ikke delt og areal pr. fellingstillatelse er behandlet sammen for disse to kommunene

Felt ku i perioden 1981-1990, Felt kalv i perioden 1981-1990 og Fellingsprosenten i 1990 er alle satt opp på grunnlag av offisiell statistikk (SSB) og viltnemndas oppgaveskjema for elgjakta 1990. **Felt ku i perioden 1981-1990** dreier seg, som vanlig, om ku som er to og et halvt år og eldre.

Fig. 1 Tillatt felt og felte dyr. Figuren er for de fleste kommuners vedkommende tillatt felt og felt elg i perioden 1971-1990. For enkelte kommuner har vi ikke fullstendig data for hele perioden, slik at tabellen gjelder et kortere tidsrom.

Fig. 2 Sett elg pr. dagsverk. Figuren er utarbeidet på grunnlag av de "Sett elg"-skjemaene vi har for den enkelte kommune fra 1985 og fram til i dag. Ikke alle kommuner har data fra alle årene. Der data mangler er dette markert med "?" i kurven. Figuren er gitt samme verdiskala for sammenlikningens skyld. Endringene fra år til år virker derfor liten på figuren, men den prosentvise endring kan være stor.

I en del kommuner med sterke sesong-trekk ut eller inn, skal en være forsiktig med å ta utviklingen for bokstavelig i enkelt-år.

Fig. 3 Valdstorelse. Figuren er utarbeidet på grunnlag av rapporteringsskjemaet etter elgjakta 1990 fra viltnemndene. Den gir en indikasjon på om organiseringen er god i kommunen.

Fig. 4 Bruken av jakttida. Figuren er laget på grunnlag av de mottatte "Sett elg"-skjemaene for 1990.

Viltnemndas vurdering av elgstammen er en gjengivelse av hovedtrekkene i viltnemndenes besvarelse av spørreskjemaet "Elgforvaltningen i Oppland" som er vedlegg til rapporten.

LILLEHAMMER

Skog og myrareal:	307 km ²
Minsteareal:	4000 daa
Areal pr. fellingstillatelse:	3400 daa
Felt ku i perioden 1981-1990:	20 %
Felt kalv i perioden 1981-90:	23 %
Fellingsprosenten i 1990:	94 %

Tillatt felt og felte dyr i Lillehammer 1971-1990

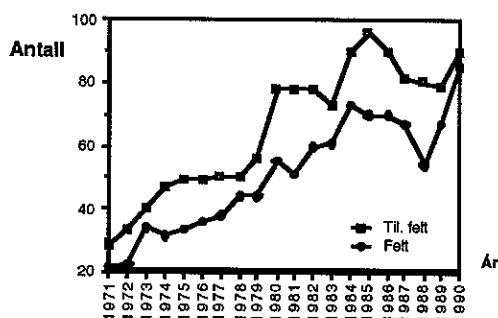

Fig. 1 Tillatt felt og felte elg i Lillehammer i perioden 1971-1990.

Sett elg pr. dagsverk i Lillehammer

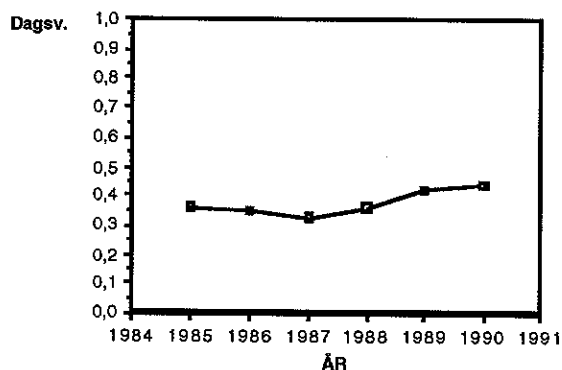

Fig. 2. Nivå og utvikling i observasjoner av elg pr. dagsverk under jakta i Lillehammer.

Fordeling av vald etter størrelse i Lillehammer

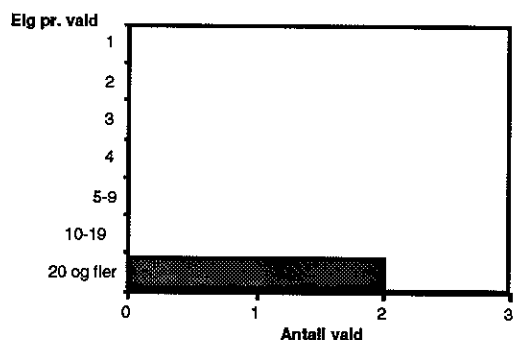

Fig. 3. Fordeling av Lillehammers to vald etter størrelse.

Bruken av jakttida i Lillehammer i 1990

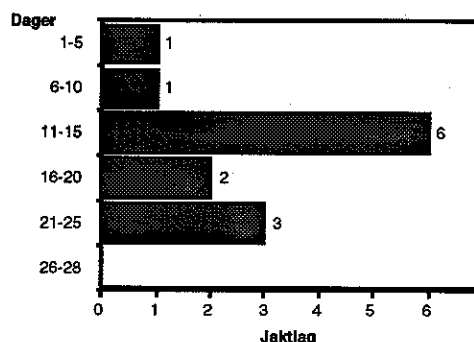

Fig. 4. 13 jaktlags utnyttning av jakttida under elgjakta i 1990 i Lillehammer.

VILTNEMNNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at elgstammen er økende. Skadene på innmark er økende, mens skadene på skog er stabile. Vinterbeitesituasjonen vurderes som stabil. Det er trekk ut av kommunen mot Gausdal Vestfjell og Murudalen og mulig trekk inn i kommunen fra øst.

Viltnemnda tildeler fellingstillatelser etter avskytingsplan, men driftsplaner er ikke laget. Fellingstillatelsene fordeles likevel på kjønn og alder. Fravik fra minstearealet gjøres i kommunens vestre del (ca. 20%).

Utleie etter kg.-pris og etter anbud.

Viltnemnda ønsker at stammen skal minke.

For å nå denne målsetting er det aktuelt å sette ned minstearealet og å fravike minstearealet i medhold av § 11 i Hjorteviltforskriften.

Viltnemnda ser fram til et samarbeid over kommunegrensene i elgforvaltningen.

GJØVIK

Skog og myrareal:	463 km ²
Minsteareal:	3000 daa
Areal pr. fellingstillatelse:	1700 daa
Felt ku i perioden 1981-1990:	17 %
Felt kalv i perioden 1981-90:	33 %
Fellingsprosenten i 1990:	87 %

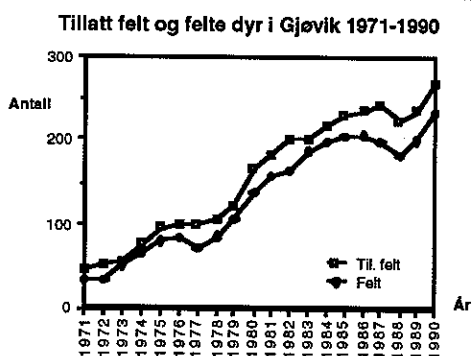

Fig. 1 Tillatt felt og felt elg i Gjøvik i perioden 1971-1990.

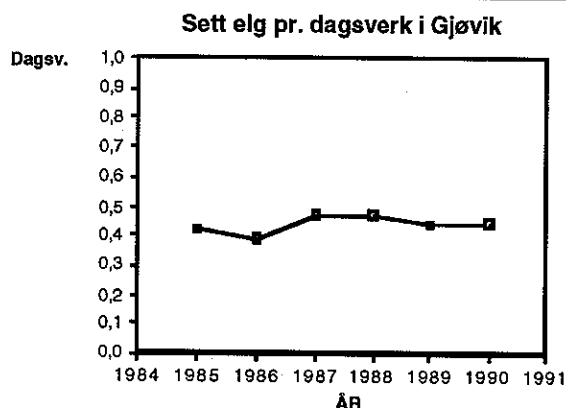

Fig. 2. Nivå og utvikling i observasjoner av elg pr. dagsverk under jakta i Gjøvik.

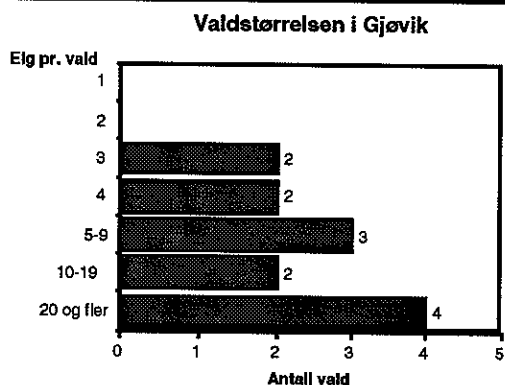

Fig. 3. Fordeling av Gjøviks 13 vald etter størrelse.

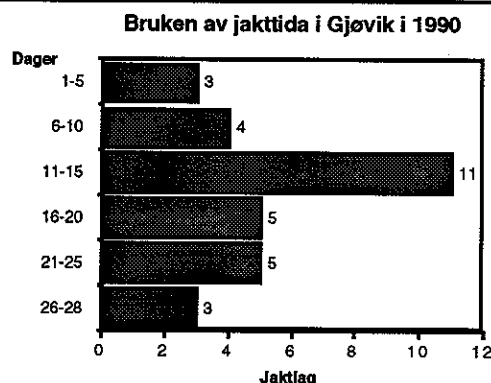

Fig. 4. 31 jaktlags utnyttning av jakttida under elgjakta i 1990 i Gjøvik.

VILTNEMNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at elgstammen er økende, men at skadesituasjonen på jord og skog er stabil. Vinterbeitesituasjonen vurderes også som stabil. Det foregår trekk ut om vinteren til Nordre Land, Gausdal, Murudalen, Vestre Toten og Søndre Land. Det er ikke trekk av betydning inn i kommunen vinterstid.

Viltnemnda tildeler fellingstillatelsene i henhold til § 18 1 b i Hjorteviltforskriften. Fravik på minstearealet skjer ved opptil 50% reduksjon.

Utleie av jakt foregår i det vesentligste etter kg-pris, men både pris pr. dyr og betaling pr. dekar jaktareal forekommer.

Viltnemnda ønsker at elgstammen skal være som i dag.

For å nå målsettingen vil viltnemnda følge samme avskytningsopplegg som til nå, stimulere til effektiv felling av skadeelg på innmark, øke avskytningen i ordinær jakt og kontakte grunneierforeningene med tanke på å legge forholdene til rette for å oppnå 100% felling.

Viltnemnda påpeker at det antakelig foregår trekk mot Toten og Søndre Land. Mye elg i skogen og lite på innmarka.

DOVRE

Skog og myrareal:	159 km ²
Minsteareal:	4000/6000 daa
Areal pr. fellingstillatelse:	3700 daa
Felt ku i perioden 1981-1990:	23 %
Felt kalv i perioden 1981-90:	17 %
Fellingsprosenten i 1990:	86 %

Tillatt felte og felte dyr i Dovre 1971-1990

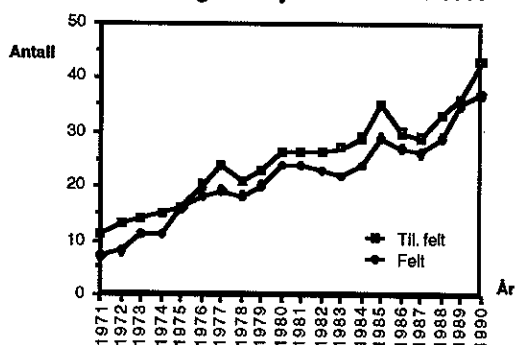

Fig. 1 Tillatt felt og felte elg i Dovre i perioden 1971-1990.

Sett elg pr. dagsverk i Dovre

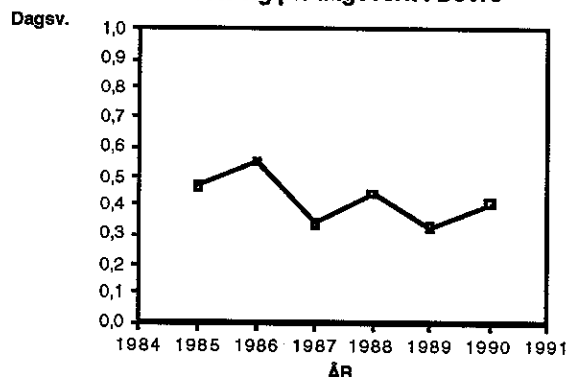

Fig. 2. Nivå og utvikling i observasjoner av elg pr. dagsverk under jakta i Dovre.

Valdstørrelsen i Dovre

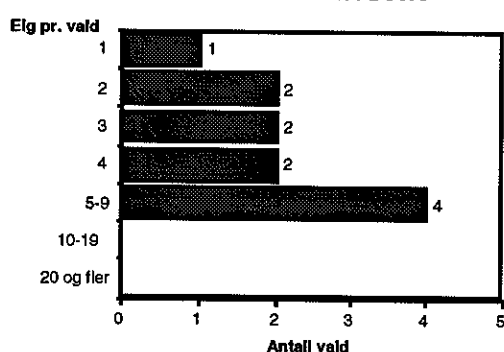

Fig. 3. Fordeling av Doves 11 vald etter størrelse.

Bruken av jakttida i Dovre i 1990

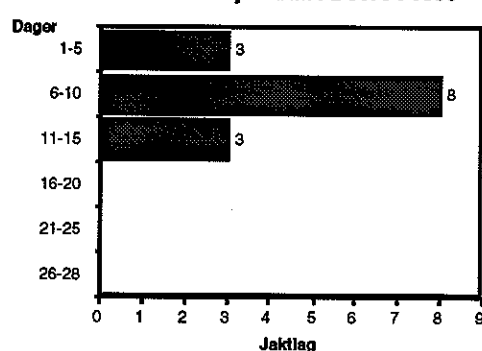

Fig. 4. 14 jaktlags utnyttning av jakttida under elgjakta i 1990 i Dovre.

VILTNEMNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at elgstammen er stabil. Skadesituasjonen på innmark og skog vurderes også som stabil. Vinterbeitesituasjonen vurderes som stabil. Det er elgtrekk inn i Dovre fra Follidal og inn til Doves vestsida fra Lesja.

Fellingstillatelsene tildeles ikke etter noe punkt i Hjorteviltforskriften, men med fordeling av alle 4 kategorier. Fravik fra minstearealet er gjort i forbindelse med sommerbeiteskader.

Utleie av jakt etter kg. pris-system.

Viltnemnda ønsker at elgstammen skal være som idag.

For å nå målsettingen ble minstearealet satt ned i 1990. Det arbeides med å få redusert påkjørsler i kommunen. Det arbeides med å få til en bedre avskytning ved en økt avskytning av kalv og redusert avskytning av ku.

LESJA

Skog og myrareal:	284 km ²
Minsteareal:	12000/6000/3500 daa
Areal pr. fellingstillatelse:	3400 daa
Felt ku i perioden 1981-1990:	23 %
Felt kalv i perioden 1981-90:	18 %
Fellingsprosenten i 1990:	95 %

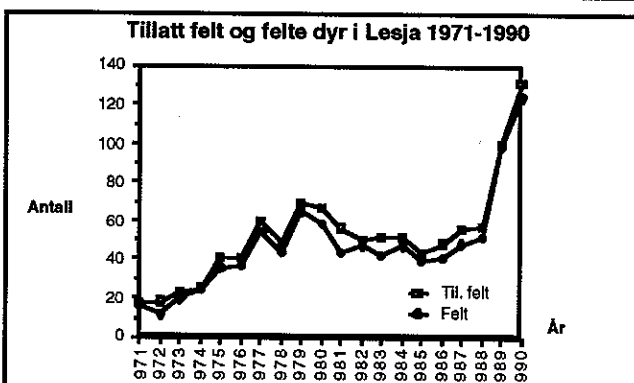

Fig. 1 Tillatt felt og felt elg i Lesja i perioden 1971-1990.

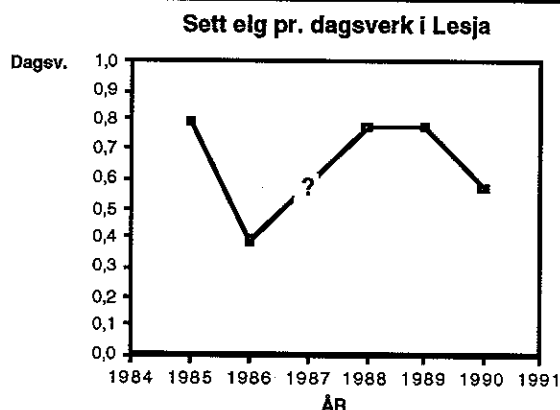

Fig. 2. Nivå og utvikling i observasjoner av elg pr. dagsverk under jakta i Lesja.

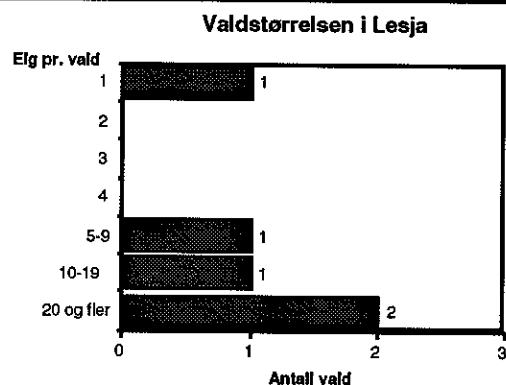

Fig. 3. Fordeling av Lesjas 5 vald etter størrelse.

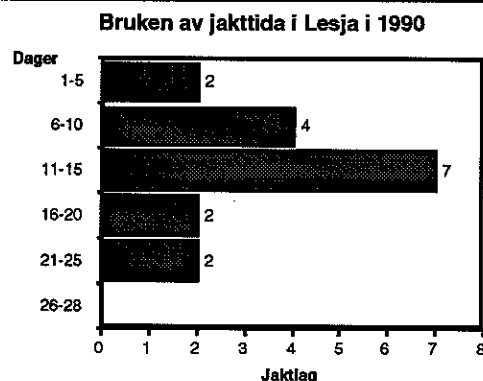

Fig. 4. 17 jaktlags utnyttning av jakttida under elgjakta i 1990 i Lesja.

VILTNEMNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at elgstammen er minkende. Skadene på innmark og skog er avtakende. Vinterbeitesituasjonen er forverret. Det er trekk inn i kommunen fra Rauma.

Fellingstillatelsene tildeles ikke etter noe punkt i Hjorteviltforskriftene, men med fordeling av alle 4 kategorier. Varierer fra år til år.

Utleie etter fastpris + kg pris og etter anbud.

Viltnemnda har ikke besvart spørsmålet om de ønsker at stammen skal øke, være som i dag eller minke, eller spørsmålet om hvordan denne målsetningen skal nås, men de skriver: "For Lesja er vi inne i en reduksjonsavskytning for elgstamma, og det er for øyeblikket vanskelig å si sikkert hvor langt ned bestandsstørrelsen er kommet. Målet er å få en mindre stamme enn vi har hatt de senere år, - en stamme som ved relativt høg produksjon kan gi et årlig uttak på 50-60 dyr."

SKJÅK

Skog og myrareal:	144 km ²
Minsteareal:	7000 daa
Areal pr. fellingstillatelse:	3300 daa
Felt ku i perioden 1981-1990:	21 %
Felt kalv i perioden 1981-90:	19 %
Fellingsprosenten i 1990:	95 %

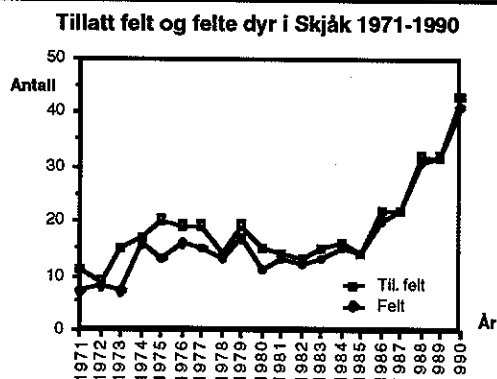

Fig. 1 Tillatt felt og felt elg i Skjåk i perioden 1971-1990.

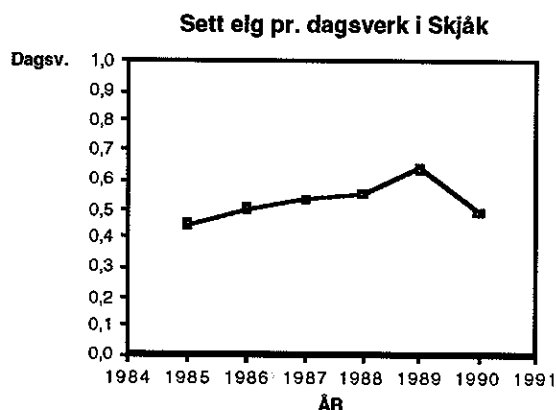

Fig. 2. Nivå og utvikling i observasjoner av elg pr. dagsverk under jakta i Skjåk.

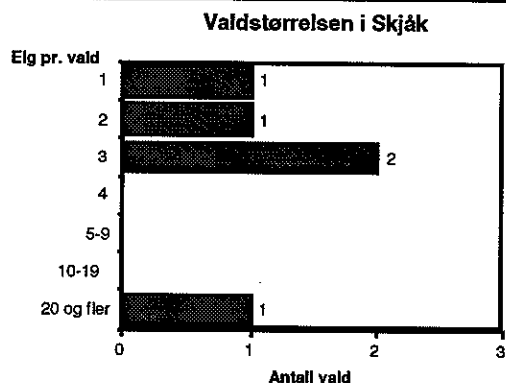

Fig. 3. Fordeling av Skjåks 5 vald etter størrelse.

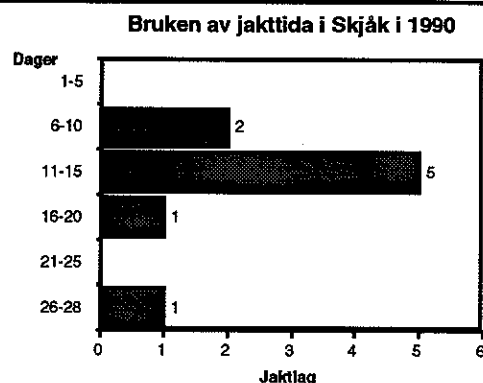

Fig. 4. 9 jaktlags utnyttning av jakttida under elgjakta i 1990 i Skjåk.

VILTNEMNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at elgstammen er stabil og at skadene på innmark og skog er avtagende. Vinterbeitesituasjonen vurderes som forbedret. Det foregår bare ubetydlige trekk ut og inn i kommunen vinterstid.

Fellingstillatelsene tildeles etter § 18 1 b i Hjorteviltforskriften. Fravik fra minstearealet er ikke benyttet.

Utleien skjer hovedsaklig etter anbud på feltene. Prisnivået vurderes som høyt.

Viltnemnda ønsker at elgstammen skal være som i dag.

Får å nå målsettinga vil viltnemnda ha kontroll med bestandsutviklingen. Stammen er meget stasjonær og vurderes som under middels produktiv. Avskytningen bør ligge på samme nivå som i de foregående år, kanskje med ennå noe større andel kalv og ungdyr.

Elgstammen har økt og slaktevektene har økt i de senere år. Viltnemnda mener at veksten nå har flatet ut. Lite snø de siste vintrene har spredd beitetrykket og elgen har beitet på beite den i normale snøvintre ikke har hatt tilgang til. Dette bedrer situasjonen foran kommende, kanskje mer snørike, vintre.

LOM

Skog og myrareal:	103 km ²
Minsteareal:	6000 daa
Areal pr. fellingstillatelse:	4100 daa
Felt ku i perioden 1981-1990:	25 %
Felt kalv i perioden 1981-90:	16 %
Fellingsprosenten i 1990:	84 %

Tillatt felt og felte dyr i Lom 1971-1990

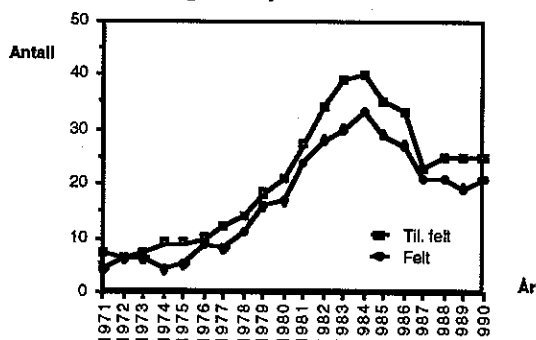

Fig. 1 Tillatt felt og felte elg i Lom i perioden 1971-1990.

Sett elg pr. dagsverk i Lom

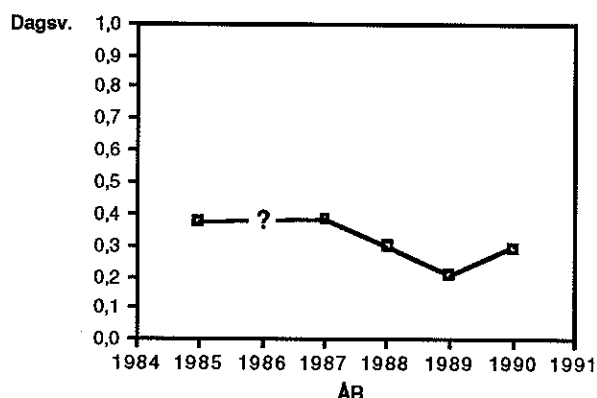

Fig. 2. Nivå og utvikling i observasjoner av elg pr. dagsverk under jakta i Lom.

Valdstørrelsen i Lom

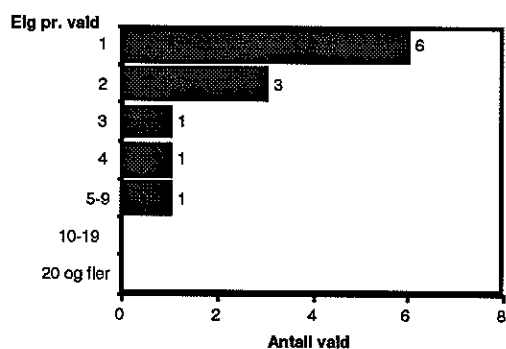

Fig. 3. Fordeling av Loms 12 vald etter størrelse.

Bruken av jakttida i Lom i 1990

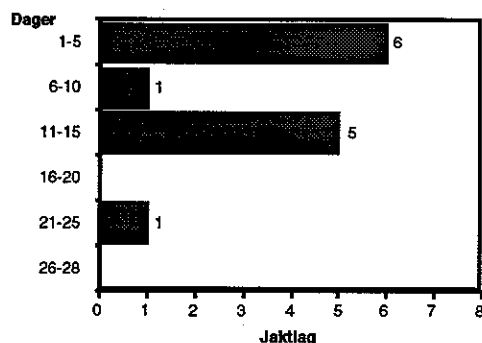

Fig. 4. 13 jaktlags utnytting av jakttida under elgjakta i 1990 i Lom.

VILTNEMNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at elgstammen er økende. Skader på innmark vurderes som økende og skogskadene er stabile og forekommer nesten ikke. Vinterbeitesituasjonen vurderes som stabil. Det er lite markerte sesongtrekk, men en har regionalt viktige trekk/utveksling av dyr mellom Lom og Vågå.

Viltnemnda tildeler fellingstillatelser i henhold til § 19 i Hjorteviltforskriften. Fordeling: 50% kalv/ungdyr, 27% okse og 23% frie dyr. Avvik fra minstearealet benyttes for å jamne ut kvalitetsforskjeller på elgterrene i ulike deler av kommunen. Justeringer som følge av varierende beitekvalitet og i forhold til arrondering av tellende areal.

Utleie av elgjakt foregår i det vesentligste etter grunnavgift og kiloprissystem, men tilbud forekommer også.

Viltnemnda ønsker at stammen skal være som i dag.

For å oppnå dette vil viltnemnda justere kvoten og benytte muligheten til å fravike minstearealet etter § 11 i Hjorteviltforskriften.

VÅGÅ

Skog og myrareal:	259 km ²
Minsteareal: km ²	5000 daa
Areal pr. fellingstillatelse:	3900 daa
Felt ku i perioden 1981-1990:	24 %
Felt kalv i perioden 1981-90:	34 %
Fellingsprosenten i 1990:	85 %

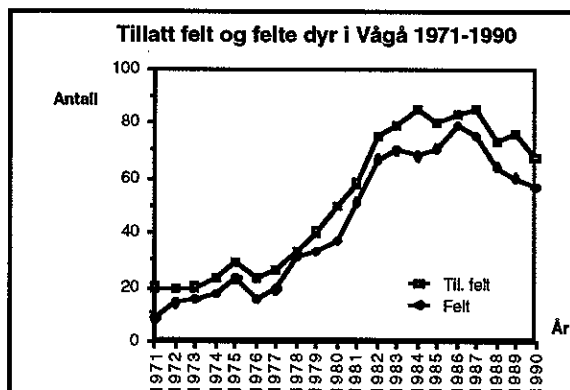

Fig. 1 Tillatt felt og felte elg i Vågå i perioden 1971-1990.

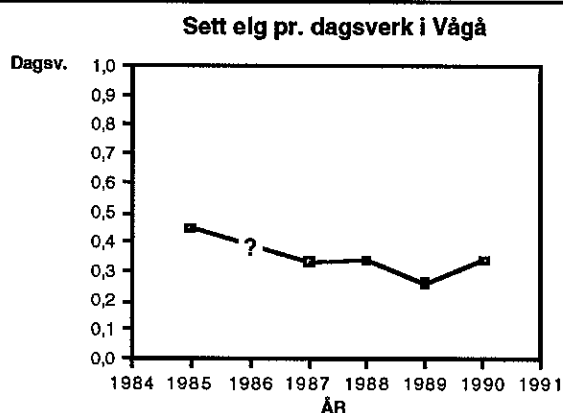

Fig. 2. Nivå og utvikling i observasjoner av elg pr. dagsverk under jakta i Vågå.

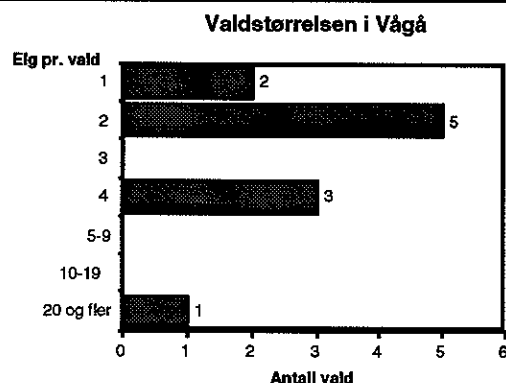

Fig. 3. Fordeling av Vågås 11 vald etter størrelse.

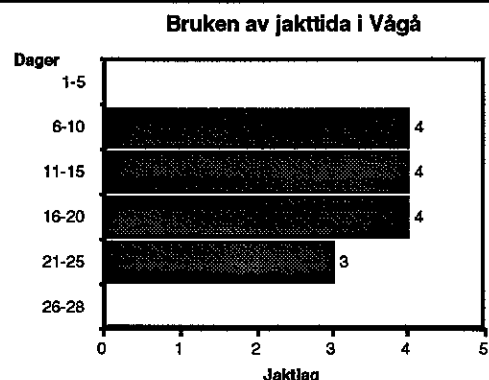

Fig. 4. 15 jaktlags utnytting av jakttida under elgjakta i 1990 i Vågå.

VILTNEMNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at elgstammen er stabil. Det er lite skader på innmark og skadene på skog vurderes som ubetydelig. Vinterbeitesituasjonen vurderes som forbedret. Det er lite trekk inn i kommunen vinterstid, men noe trekk ut over Langmorkje.

Viltnemnda opplyser ikke hvordan de tildeler fellingstillatelsene i forhold til Hjorteviltforskriften, men skriver at de tildeler fellingstillatelsene til Murudalen elgregion etter avtale. Fravik fra minstearealet benyttes i liten grad.

Utleie av jakta skjer både etter tilbud og etter kilopris.

Viltnemnda ønsker at elgstammen skal være som i dag.

Viltnemnda peker ikke på spesielle tiltak for å oppnå dette, men mener at det fungerer bra slik det er i dag.

NORD-FRON

Skog og myrareal:	? km ²
Minsteareal: km ²	3000 daa
Areal pr. fellingstillatelse:	2000 daa (x)
Felt ku i perioden 1981-1990:	20 %
Felt kalv i perioden 1981-90:	32 %
Fellingsprosenten i 1990:	77 %

Tillatt felt og felte dyr i Nord-Fron 1977-1990

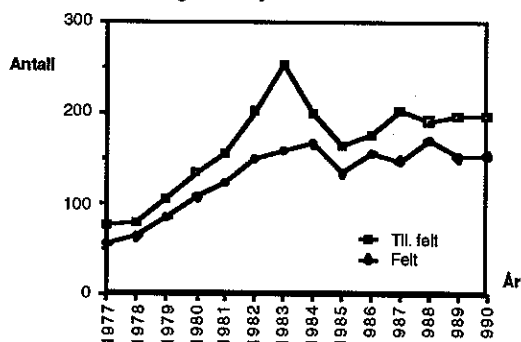

Fig. 1 Tillatt felt og felte elg i Nord-Fron i perioden 1977-1990.

Sett elg pr. dagsverk i Nord-Fron

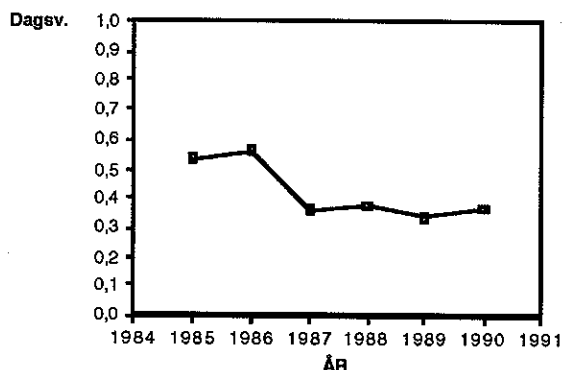

Fig. 2. Nivå og utvikling i observasjoner av elg pr. dagsverk under jakta i Nord-Fron.

Valdstørrelsen i Nord-Fron

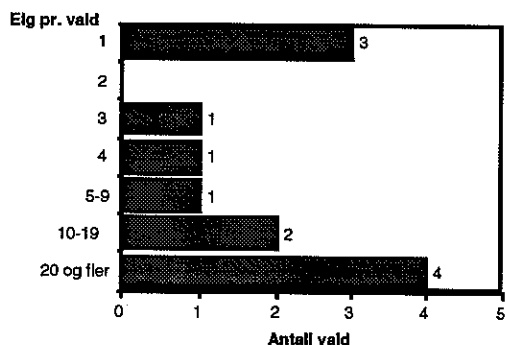

Fig. 3. Fordeling av Nord-Fron 12 vald etter størrelse.

Bruken av jakttida i Nord-Fron i 1990

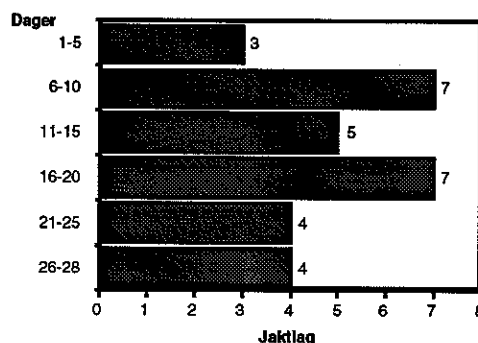

Fig. 4. 30 jaktlags utnytting av jakttida under elgjakta i 1990 i Nord-Fron.

VILTNEMNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at elgstammen er stabil/økende. Skader på innmark og skog er også økende, mens vinterbeite-situasjonen vurderes som stabil. Det er trekk inn i kommunen på sørsida av Vinstradalen og i Skåbu.

Fellingstillatelser tildeles etter 3 årige avskytningsplaner. Fravik fra minstearealet skjer i liten grad.

Utleie av jakt skjer etter anbud på kg pris.

Viltnemnda mener at elgstammen skal minke.

For å oppnå målsettingen vil viltnemnda støtte arbeidet med opprettelsen av elgregionen for de sentrale deler av fylket.

(x

Areal pr. fellingstillatelse er regnet ut felles for Nord-Fron og Sør-Fron.

SEL

Skog og myrareal:	249 km ²
Minsteareal:	4000 daa
Areal pr. fellingstillatelse:	2900 daa
Felt ku i perioden 1981-1990:	25 %
Felt kalv i perioden 1981-90:	27 %
Fellingsprosenten i 1990:	74 %

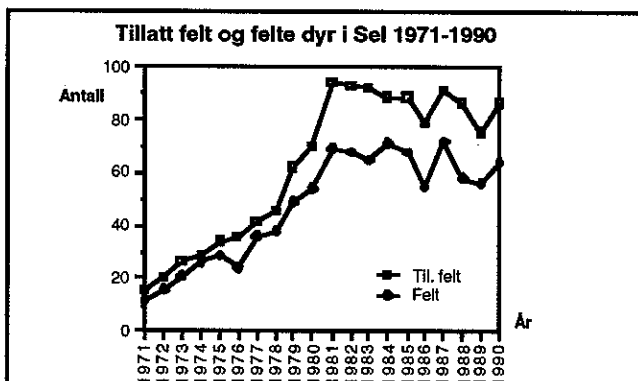

Fig. 1 Tillatt felt og felt elg i Sel i perioden 1971-1990.

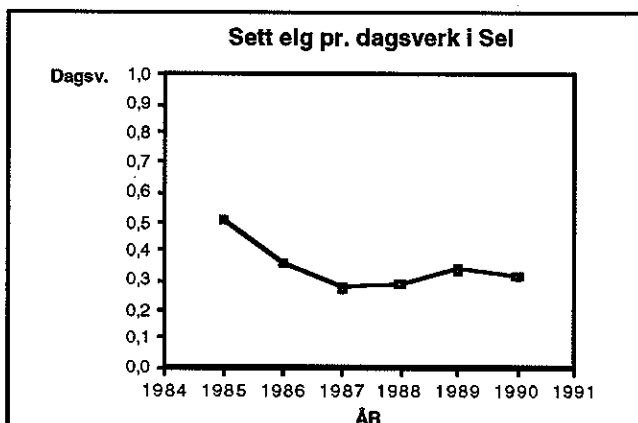

Fig. 2. Nivå og utvikling i observasjoner av elg pr. dagsverk under jakta i Sel.

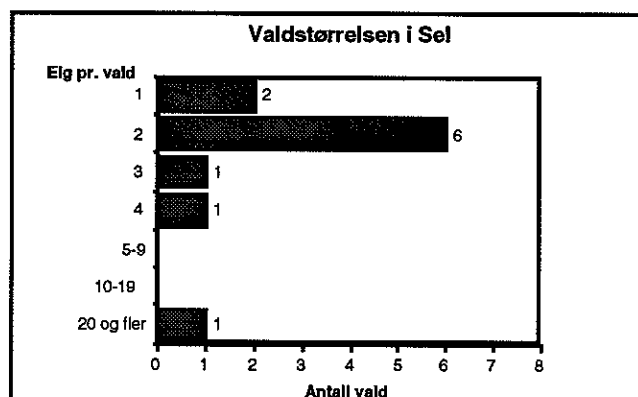

Fig. 3. Fordeling av Sels 11 vald etter størrelse.

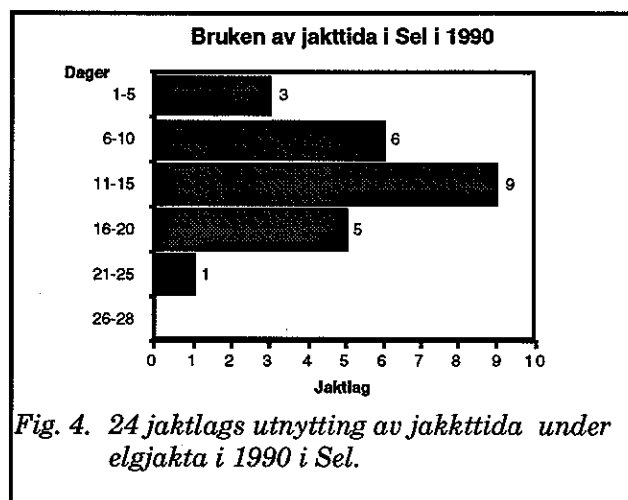

Fig. 4. 24 jaktlags utnyttning av jakttida under elgjakta i 1990 i Sel.

VILTNEMNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at elgstammen er økende og at skader på innmark og skog også øker. Vinterbeitesituasjonen er forverret. Det er et voldsomt trekk inn i kommunen fra Fron og Vågå.

Det oppgis ikke hvordan fellings-tillatelsene deles ut i forhold til gjeldende forskrifter. Avvik fra minstearealet benyttes i liten grad.

Utleie av elgjakt foregår etter anbuds-systemet.

Viltnemnda mener at elgstammen må minke.

For å oppnå dette peker nemnda på virkemidler som kvotestørrelse og minsteareal.

Viltnemnda påpeker at det er helt nødvendig at tiltak for å bedre beitesituasjonen og dempe skadepresset i Sel, må gjennomføres i et større område da det er trekkelgen som skaper de store problemene.

Viltnemnda opplyser at vinteren 1990/91 forårsaket en flokk på nærmere 30 elger store ødeleggelser på utelager av rundballer.

SØR-FRON

Skog og myrareal: ? km²
 Minsteareal: 5000/6000 daa
 Areal pr. fellingstillatelse: 2000 daa (x)
 Felt ku i perioden 1981-1990: 17 %
 Felt kalv i perioden 1981-90: 22 %
 Fellingsprosenten i 1990: 97 %

Tillatt felt og felte dyr i Sør-Fron 1977-1990

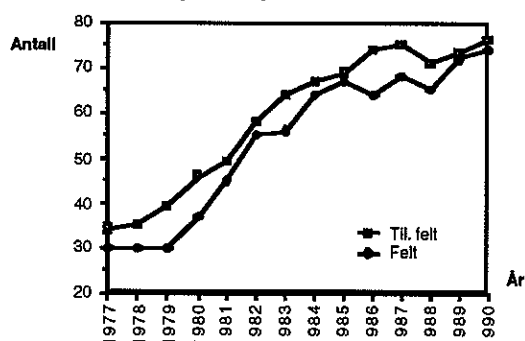

Fig. 1 Tillatt felt og felt elg i Sør-Fron i perioden 1977-1990.

Sett elg pr. dagsverk i Sør-Fron

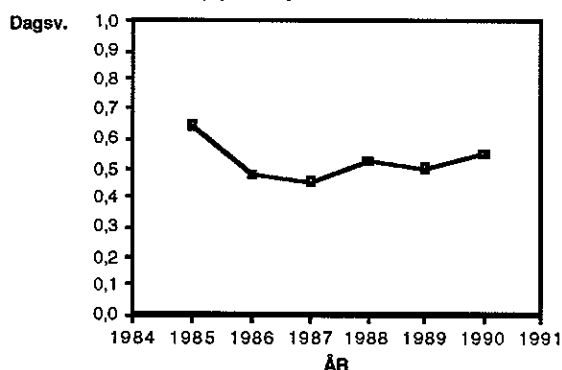

Fig. 2. Nivå og utvikling i observasjoner av elg pr. dagsverk under jakta i Sør-Fron.

Valdstørrelsen i Sør-Fron

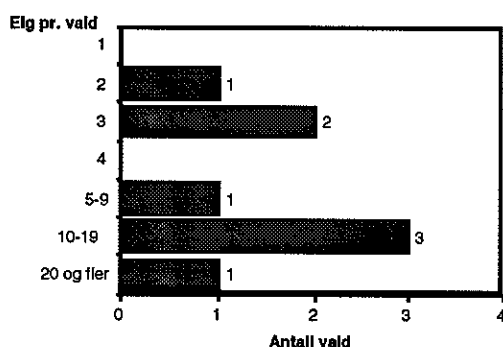

Fig. 3. Fordeling av Sør-Frons 8 vald etter størrelse.

Bruken av jakttida i Sør-Fron i 1990

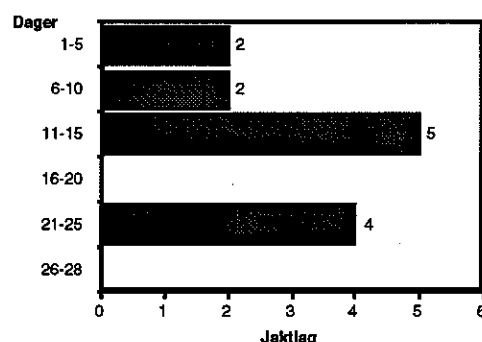

Fig. 4. 13 jaktlags utnyttning av jakttida under elgjakta i 1990 i Sør-Fron.

VILTNEMNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at elgstammen er stabil og at skadesituasjonen på innmark og skog er stabil. Vinterbeitesituasjonen vurderes også som stabil. Viltnemnda kjenner lite til elgtrekk vinterstid.

Viltnemnda tildeler etter plan. Reduksjon av minstearealet har vært benyttet i deler av bygda.

Jaktutleien foregår etter anbud, men fastpris pr. kg benyttes også.

Viltnemnda ønsker at elgstammen skal være som i dag.

For å få til dette vil viltnemnda fortsette å forvalte elgstammen omtrent som i dag, men nevner at kua må vernes bedre for å øke stammen i en del av kommunen.

Viltnemnda påpeker også at viltnemnd og rettighetshavere er enige om at dagens elgstamme er passe stor, vurdert ut fra skadesituasjonen.

(x

Areal pr. fellingstillatelse er regnet ut felles for Nord-Fron og Sør-Fron.

RINGEBU

Skog og myrareal:	458 km ²
Minsteareal:	6000/4000/2000 daa
Areal pr. fellingstillatelse:	1600 daa
Felt ku i perioden 1981-1990:	18 %
Felt kalv i perioden 1981-90:	33 %
Fellingsprosenten i 1990:	88 %

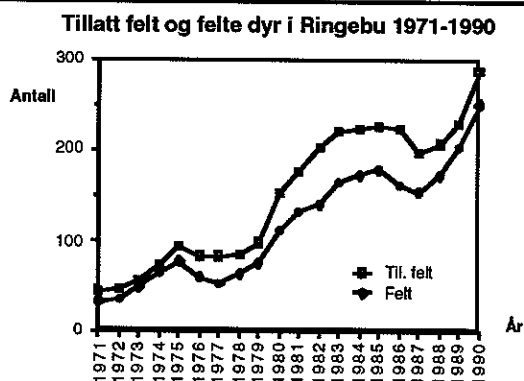

Fig. 1 Tillatt felt og felte elg i Ringebu i perioden 1971-1990.

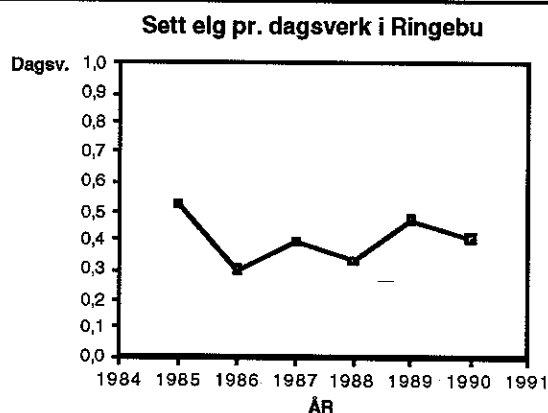

Fig. 2. Nivå og utvikling i observasjoner av elg pr. dagsverk under jakta i Ringebu.

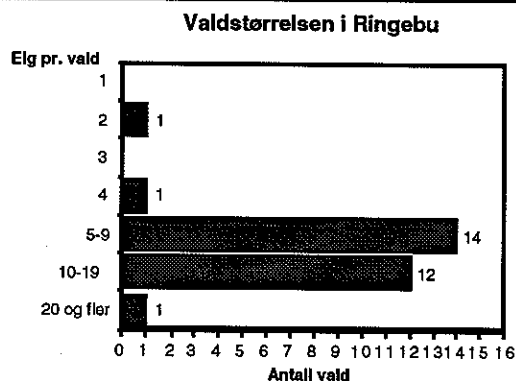

Fig. 3. Fordeling av Ringebus 29 vald etter størrelse.

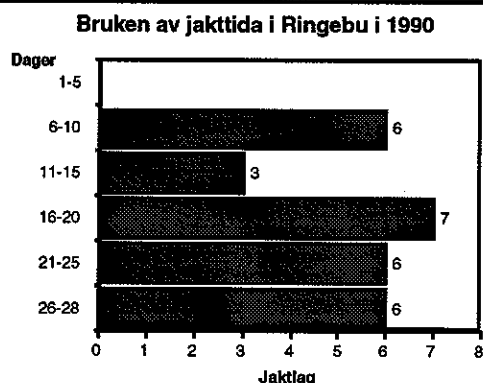

Fig. 4. 28 jaktlags utnyttning av jakttida under elgjakta i 1990 i Ringebu.

VILTNEMNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at elgstammen er økende. Skader på innmark og skog vurderes som stabile. Vinterbeite-situasjonen vurderes som stabil, men stedvis forverret. Det foregår trekk ut mot Stor-Elvdal fra Imsdalen og Hirkjølen og nordover i Stor-Elvdal og fra Venåsmarka til Sør-Fron. Det er noe trekk inn i kommunen ved Brekkom/Fåvang fra Øyer.

Fellingstillatelsene tildeles etter § 18 1 b i Hjortevilforskriften. Fravik fra minstearealet benyttes nedover i deler av kommunen.

Utleie av elgjakt foregår etter anbud, fastpris pr. dyr, grunnpris med tillegg pr. kg og kilopris.

Viltnemnda ønsker at elgstammen skal minke.

For å oppnå dette vil viltnemnda øke kvoten og sørge for en større andel kuer i uttaket.

ØYER

Skog og myrareal:	259 km ²
Minsteareal:	8000/3000 daa
Areal pr. fellingstillatelse:	2100 daa
Felt ku i perioden 1981-1990:	16 %
Felt kalv i perioden 1981-90:	33 %
Fellingsprosenten i 1990:	97 %

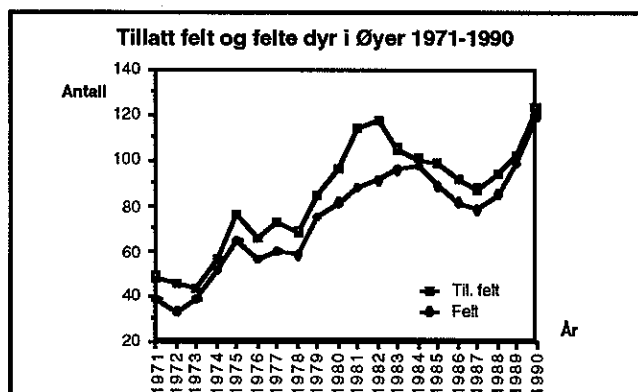

Fig. 1 Tillatt felt og felte elg i Øyer i perioden 1971-1990.

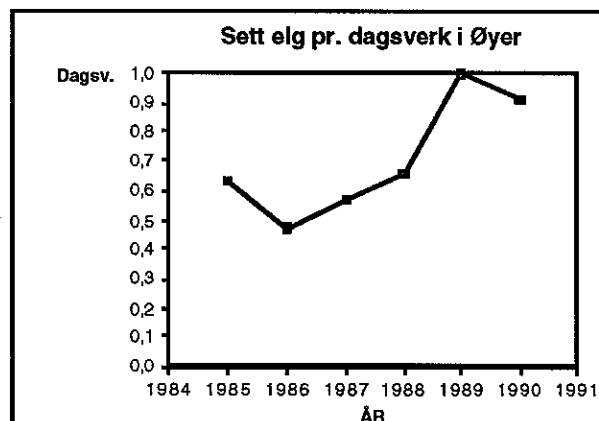

Fig. 2. Nivå og utvikling i observasjoner av elg pr. dagsverk under jakta i Øyer.

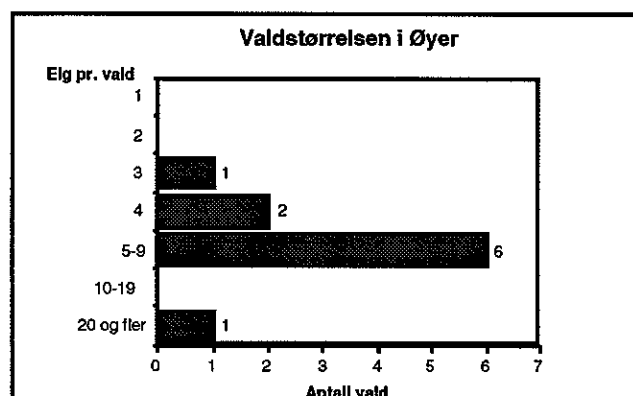

Fig. 3. Fordeling av Øyers 10 vald etter størrelse.

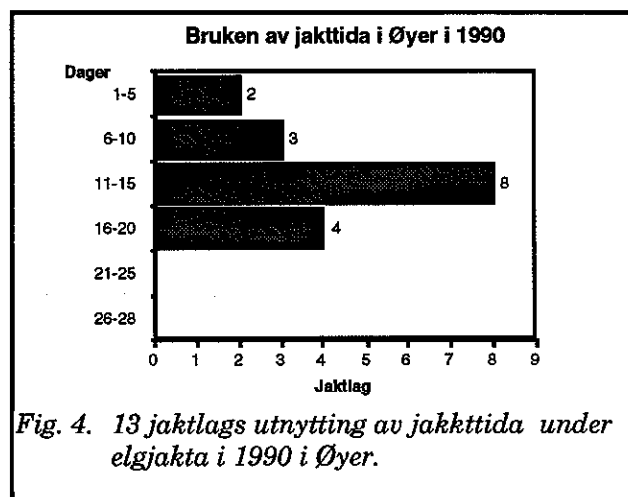

Fig. 4. 13 jaktlags utnyttning av jakttida under elgjakta i 1990 i Øyer.

VILTNEMNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at elstammen er økende og at skadesituasjonen på jord og skog er stabil. Vinterbeitesituasjonen vurderes som forbedret/stabil. Det er trekk ut av kommunen til Ringebu og til Østerdalen og inn i kommunen fra Gausdal og Ringebus vestsida.

Fellingstillatelser tildeles etter § 18 1 b i Hjorteviltforskriftene. Fravik fra minstearealet utnyttes maksimalt nedover.

Utleie skjer etter kg pris, men også litt på anbud.

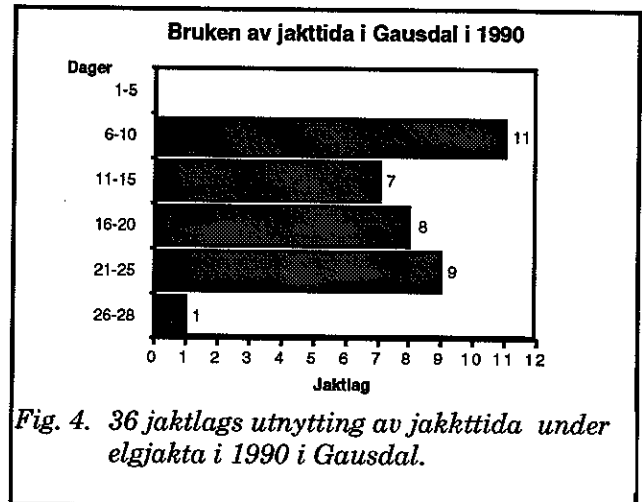
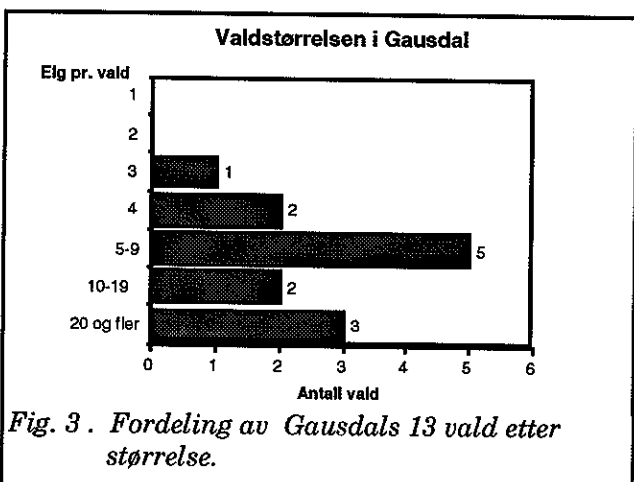
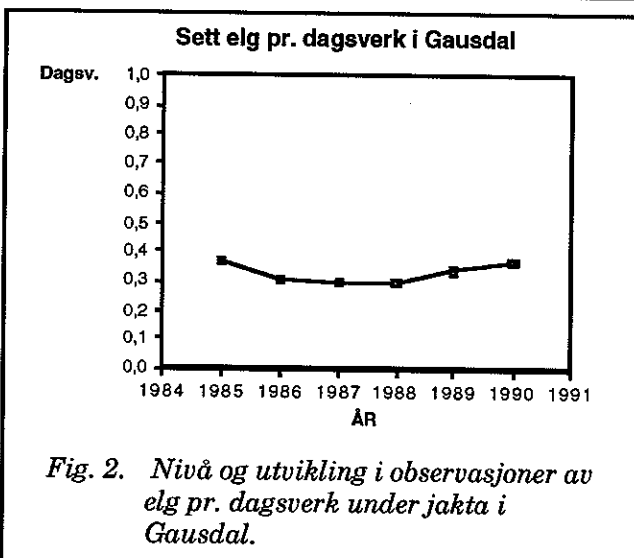
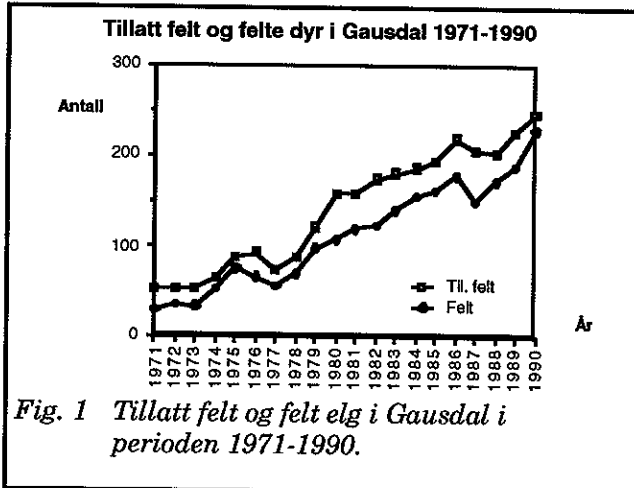
Viltnemnda mener at elgstammen skal minke.

For å oppnå denne målsettingen vil nemnda øke kvotene, ta ut mer produksjonsdyr og senke minstearealet.

Viltnemnda påpeker veksten i elgstammen som følge av de milde vintrene med lite snø. Elgen har kunnet benyttet store områder med vinterbeiter i fjellet.

GAUSDAL

Skog og myrareal:	515 km ²
Minsteareal:	4000 daa
Areal pr. fellingstillatelse:	2100 daa
Felt ku i perioden 1981-1990:	22 %
Felt kalv i perioden 1981-90:	26 %
Fellingsprosenten i 1990:	92 %

VILTNEMNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at elgstammen er økende. Skadesituasjonen på innmark og skog er stabil og vinterbeitesituasjonen er forbedret/stabil. Elg trekker inn i kommunen fra sør og vest (Lillehammer, Gjøvik, Nordre Land, Etnedal og Nord-Aurdal) og ut av kommunen i nord, mot Murudalen, vinterstid.

Fellingstillatelsene tildeles etter § 18 1 b og § 19 i Hjorteviltforskriften. Fravik fra minstearealet ble praktisert nedover sist høst.

Jaktutleie etter fast kilopris, anbud for alle dyr og anbud på kilopris + avgift pr. dyr.

Viltnemnda ønsker at elgstammen skal minke.

For å oppnå denne målsettingen vil viltnemnda øke kvotene og arbeide for å få til avskyttingsavtaler for større områder.

Viltnemnda påpeker problemene med trekkelg i kommunen. Det er av stor betydning hva som gjøres i nabokommunene og det er viktig at man får til en arbeidskraftig elgregion.

ØSTRE TOTEN

Skog og myrareal:	333 km ²
Minsteareal:	8000/2000 daa
Areal pr. fellingstillatelse:	4800 daa
Felt ku i perioden 1981-1990:	13 %
Felt kalv i perioden 1981-90:	32 %
Fellingsprosenten i 1990:	90 %

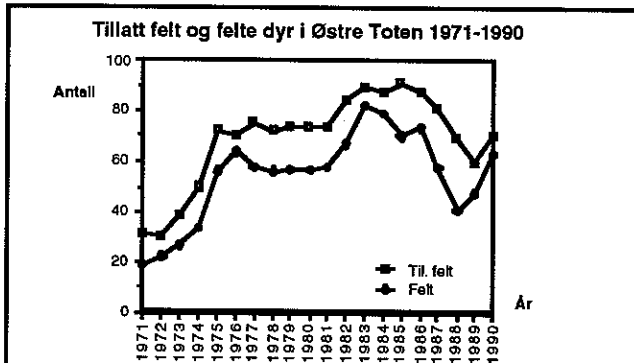

Fig. 1 Tillatt felt og felte elg i Østre Toten i perioden 1971-1990.

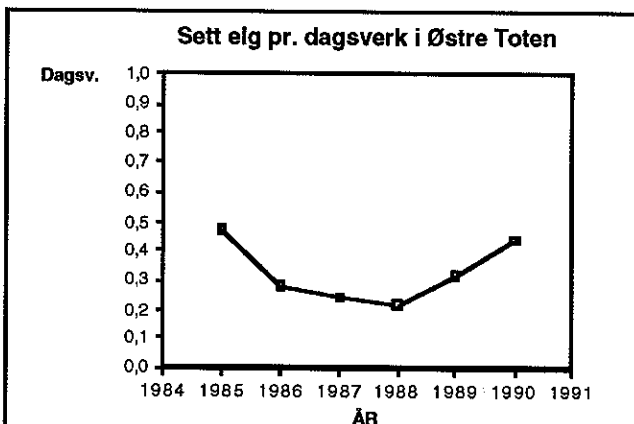

Fig. 2. Nivå og utvikling i observasjoner av elg pr. dagsverk under jakta i Østre Toten.

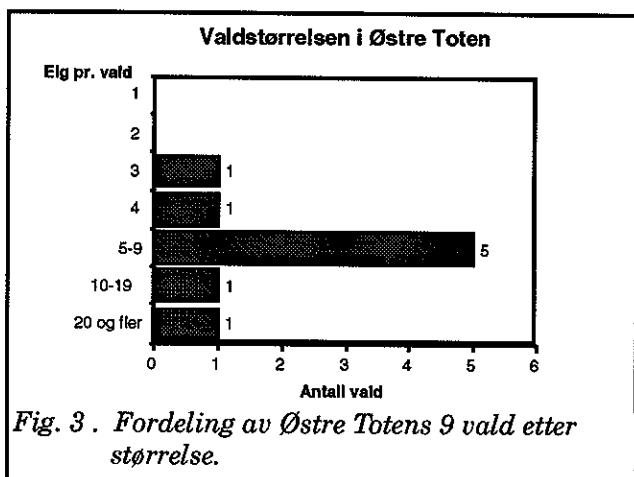

Fig. 3. Fordeling av Østre Totens 9 vald etter størrelse.

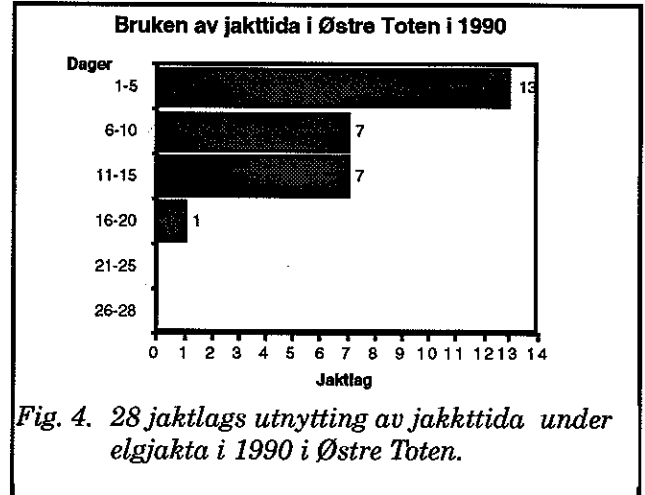

Fig. 4. 28 jaktlags utnyttning av jakttida under elgjakta i 1990 i Østre Toten.

VILTNEMNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at elgstammen er økende. Skadesituasjonen på innmark vurderes som avtakende/stabil og på skog som stabil. Vinterbeitesituasjonen er forbedret i de siste årene som følge av lite snø, men vurderes generelt som stabil. Det er trekk ut mot Hurdal og trolig mot Vestre Toten, Søndre Land og Gran.

Fellingstillatelsene tildeles etter § 18 1 b i Hjorteviltforskriften, 31% kalv, 37% voksne hanndyr og 32% frie dyr. Fravik fra minstearealet benyttet i forbindelse med skader på innmark.

Utleie av jakt foregår etter pris pr dyr, kg pris + en fast pris for ulike kategorier dyr. Utdeling av kjøtt forekommer også.

Viltnemnda ønsker at stammen skal være som i dag.

For å oppnå dette vil viltnemnda fortsette sin harde avskyting. Viltnemnda har samlet seg mye erfaring med håndtering av skadeproblematikken. Det er nå få store okser og mange unge dyr i bestanden.

Det kunne vært en større elgtetthet på Totenåsen, men viltnemnda påpeker vanskeligheten med å finne gode virkemidler for å oppnå dette.

VESTRE TOTEN

Skog og myrareal:	157 km ²
Minsteareal:	1500 daa
Areal pr. fellingstillatelse:	2200 daa
Felt ku i perioden 1981-1990:	16 %
Felt kalv i perioden 1981-90:	38 %
Fellingsprosenten i 1990:	94 %

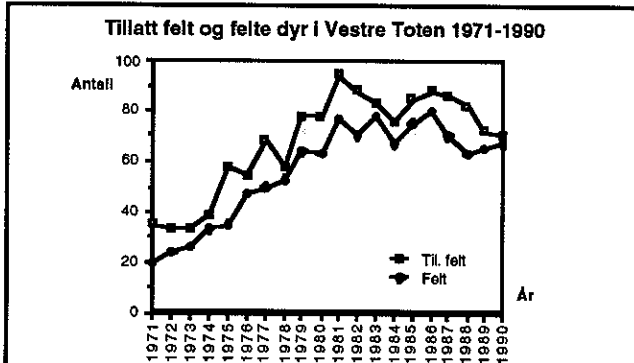

Fig. 1 Tillatt felt og felt elg i Vestre Toten i perioden 1971-1990.

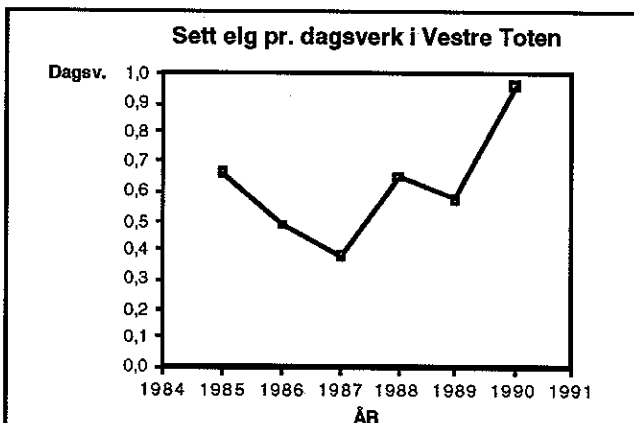

Fig. 2. Nivå og utvikling i observasjoner av elg pr. dagsverk under jakta i Vestre Toten.

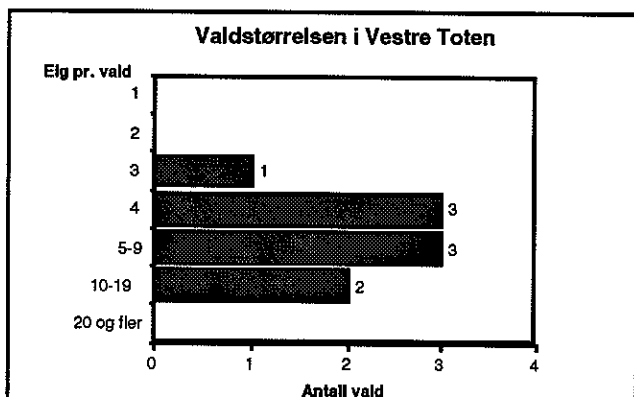

Fig. 3. Fordeling av Vestre Totens 9 vald etter størrelse.

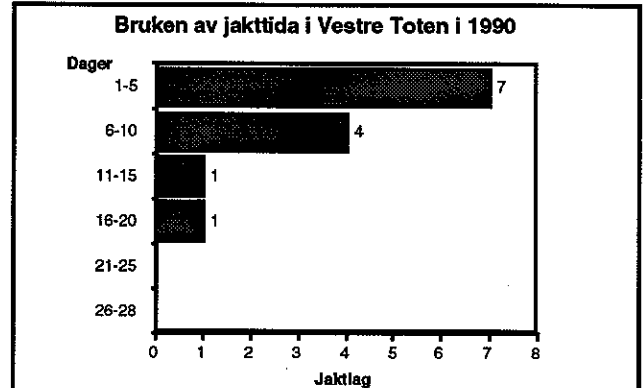

Fig. 4. 13 jaktlags utnyttning av jakttida under elgjakta i 1990 i Vestre Toten.

VILTNEMNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at elgstammen er økende. Skader på jord og skog er stabile. Vinterbeitesituasjonen vurderes også som stabil. Viltnemnda kjenner ikke til spesielle trekk, men det er et visst trekk både ut og inn.

Fellingstillatelsene tildeles etter § 18 1 b i Hjorteviltforskriften. Fravik fra minstearealet benyttes, men det sies ikke om det benyttes både oppover og nedover.

Utleie av jakt foregår mest etter grunnpris-kilopris system. Fastpris pr. dyr forekommer også.

Viltnemnda ønsker at stammen skal minke.

For å oppnå dette vil viltnemnda øke kvoten, men ha en avskytningpolitikk som sikrer en mest mulig produktiv vinterbestand. Samarbeid med rettighetshaverne påpekes også som et viktig moment.

Viltnemnda har forsøkt å bygge opp igjen en lokal bestand etter en hard avskytning fram til 1984.

JEVNAKER

Skog og myrareal:	173 km ²
Minsteareal:	8000 daa
Areal pr. fellingstillatelse:	6400 daa
Felt ku i perioden 1981-1990:	11 %
Felt kalv i perioden 1981-90:	37 %
Fellingsprosenten i 1990:	96 %

Tillatt felt og felte dyr i Jevnaker 1971-1990

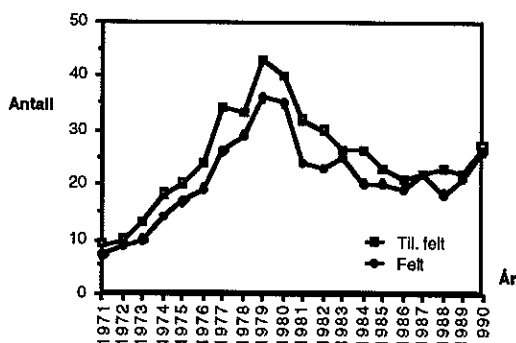

Fig. 1 Tillatt felt og felte elg i Jevnaker i perioden 1971-1990.

Sett elg pr. dagsverk i Jevnaker

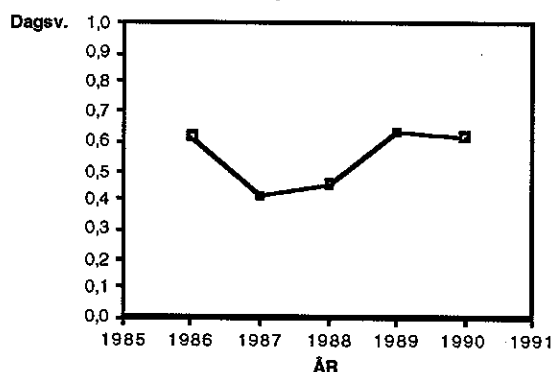

Fig. 2. Nivå og utvikling i observasjoner av elg pr. dagsverk under jakta i Jevnaker.

Valdstørrelsen i Jevnaker

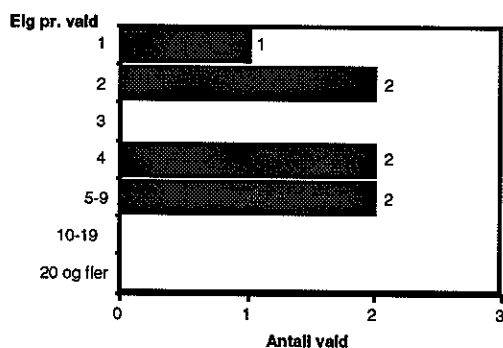

Fig. 3. Fordeling av Jevnakers 7 vald etter størrelse.

Bruken av jakttida i Jevnaker i 1990

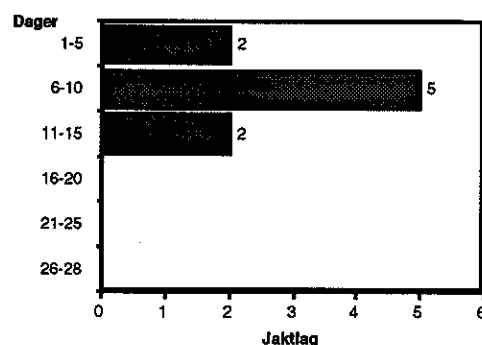

Fig. 4. 9 jaktlags utnyttning av jakttida under elgjakta i 1990 i Jevnaker.

VILTNEMNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at elgstammen er svakt økende. Skadesituasjonen på innmark er stabil og på skog svakt økende. Vinterbeitesituasjonen vurderes som stabil. Det er ikke registrert trekk ut eller inn i kommunen vinterstid.

Fellingstillatelsene tildeles etter § 18 1 b i Hjorteviltforskriftene. Fravik fra minstearealet benyttes nedover i en del av kommunen.

Jaktutleie etter loddtrekning og kg. pris.

Viltnemnda mener elgstammen kan øke.

For å oppnå målsettingen vil viltnemnda fortsatt verne produksjonsdyra.

Elgen har stått i de høgereliggende områder av kommunen i de snølette vintrene. Dette har resultert i redusert irregulær avgang som igjen har ført til økning i bestanden. Vinteren 90/91 har igjen elgen trukket ned og toget har i vinter tatt mange dyr hvorav flere kuer.

LUNNER

Skog og myrareal:	222 km ²
Minsteareal:	8000 daa
Areal pr. fellingstillatelse:	7400 daa
Felt ku i perioden 1981-1990:	21 %
Felt kalv i perioden 1981-90:	27 %
Fellingsprosenten i 1990:	97 %

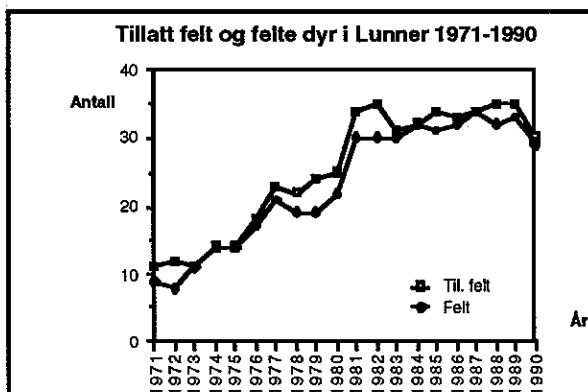

Fig. 1 Tillatt felt og felt elg i Lunner i perioden 1971-1990.

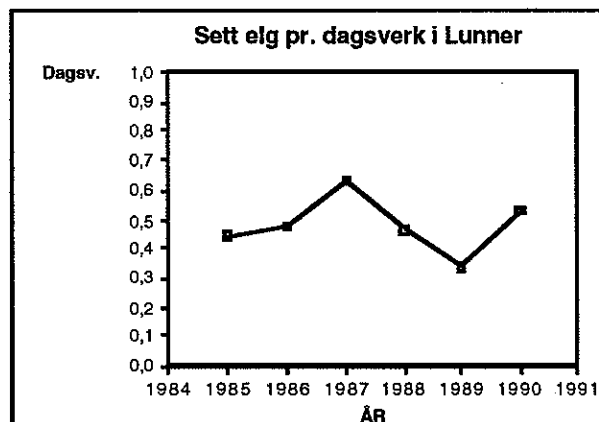

Fig. 2. Nivå og utvikling i observasjoner av elg pr. dagsverk under jakta i Lunner.

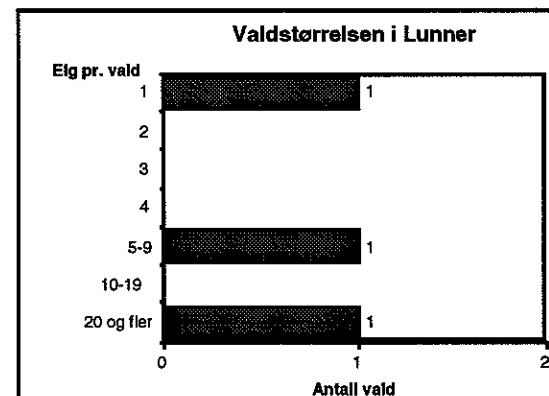

Fig. 3. Fordeling av Lunnens 3 vald etter størrelse.

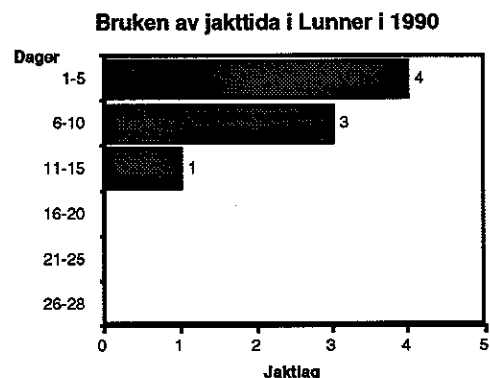

Fig. 4. 8 jaktlags utnyttning av jakttida under elgjakta i 1990 i Lunner.

VILTNEMNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at elgstammen er økende. Skadene på innmark og skog er også økende. Vinterbeitesituasjonen er forbedret. Noe trekk foregår både ut og inn av kommunen vinterstid mot Nittedal-Nordmarka.

Fellingstillatelsene tildeles etter § 18 1 b i Hjorteviltforskriften. Fravik fra minstearealet har hittil ikke vært benyttet.

Utleien skjer ved grunnavgift pr. dyr ved tildeling og oppgjør pr. kg etter at dyrene er felt.

Viltnemnda ønsker å redusere elgstammen noe og å stabilisere den på et litt lavere nivå.

For å nå målsettingen vil viltnemnda øke avskytningen.

GRAN

Skog og myrareal:	551 km ²
Minsteareal:	8000/6000 daa
Areal pr. fellingstillatelse:	6300 daa
Felt ku i perioden 1981-1990:	18 %
Felt kalv i perioden 1981-90:	30 %
Fellingsprosenten i 1990:	97 %

Tillatt felt og felte dyr i Gran 1971-1990

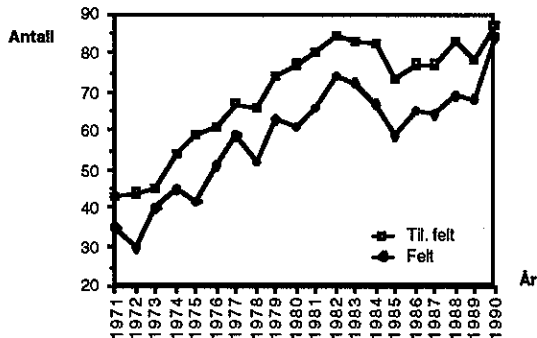

Fig. 1 Tillatt felt og felt elg i Gran i perioden 1971-1990.

Sett elg pr. dagsverk i Gran

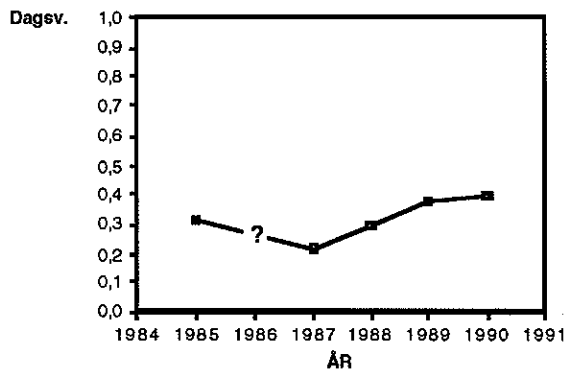

Fig. 2. Nivå og utvikling i observasjoner av elg pr. dagsverk under jakta i Gran.

Valdstørrelsen i Gran

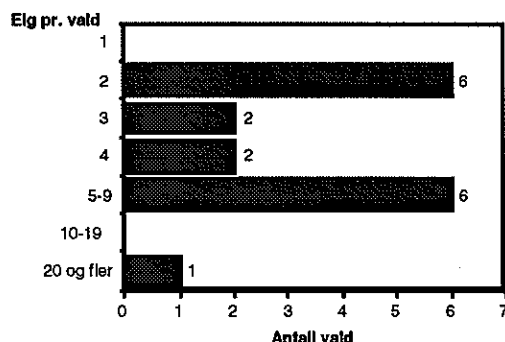

Fig. 3. Fordeling av Grans 17 vald etter størrelse.

Bruken av jakttida i Gran i 1990

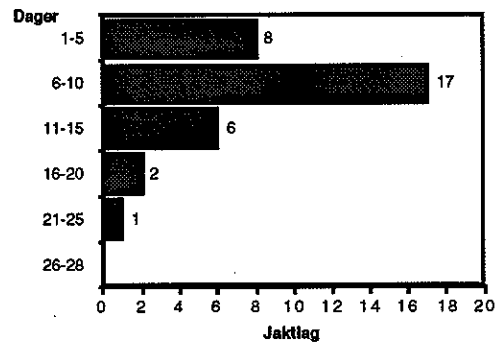

Fig. 4. 34 jaktlags utnyttning av jakttida under elgjakta i 1990 i Gran.

VILTNEMNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at stammen er stabil øst for Randsfjorden og økende vest for Randsfjorden. Skadene på innmark og skog er avtakende. Vinterbeite-situasjonen anses som stabil. Det er trekk ut av kommunen fra Hurdal og Nannestad og inn i kommunen fra Vestre Toten og Søndre Land.

Fellingstillatelsene tildeles etter § 18 1 b med ca. 30% kalv. Det benyttes fravik fra minstearealet stort sett nedover.

Både kiloprissystem med loddtrekning og anbud benyttes. Kg. pris på over kr. 100,- er kjent.

Viltnemnda mener at elgstammen bør øke.

For å nå en slik målsetting vil viltnemnda anbefale at mer av kvoten tas ut som ungdyr og henstille til sparing av kalvførende ku, især ku med tvillingkalver.

Det var mer dyr i de fleste områder i 1990. Dette skyldes tilvekst, men trolig også noe inntrekk fra nord. Øståsen er ujevn. Rv. 4 og jernbanen tar hver år flere produksjonsdyr. Det er en økning i ulovlig felling av elg.

SØNDRE LAND

Skog og myrareal:	583 km ²
Minsteareal:	7000/5000 daa
Areal pr. fellingstillatelse:	3400 daa
Felt ku i perioden 1981-1990:	13 %
Felt kalv i perioden 1981-90:	25 %
Fellingsprosenten i 1990:	93 %

Tillatt felt og felte dyr i Søndre Land 1971-1990

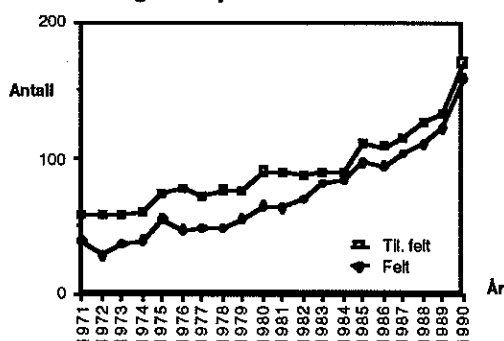

Fig. 1 Tillatt felt og felte elg i Søndre Land i perioden 1971-1990.

Sett elg pr. dagsverk i Søndre Land

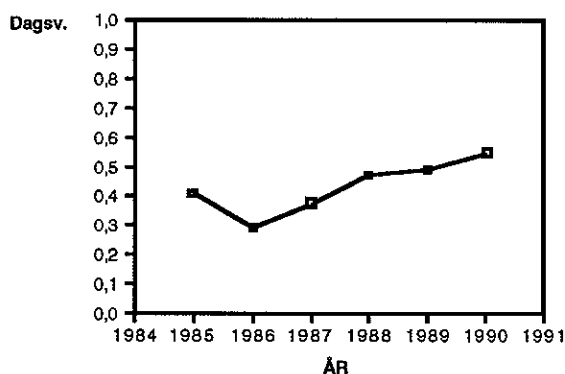

Fig. 2. Nivå og utvikling i observasjoner av elg pr. dagsverk under jakta i Søndre Land.

Valdstørrelsen i Søndre Land

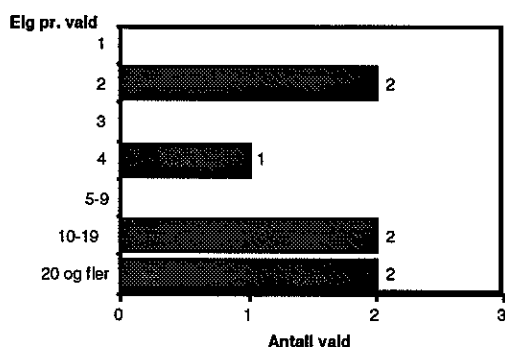

Fig. 3. Fordeling av Søndre Lands 7 vald etter størrelse.

Bruken av jakttida i Søndre Land i 1990

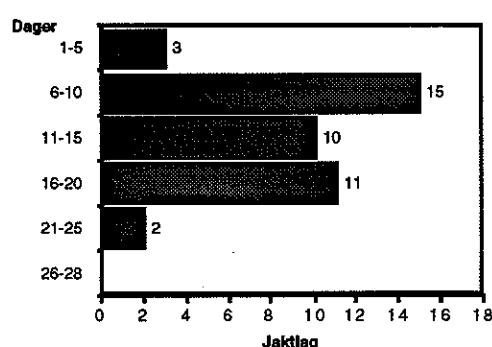

Fig. 4. 41 jaktlags utnyttning av jakttida under elgjakta i 1990 i Søndre Land.

VILTNEMNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at elgstammen er økende. Skadesituasjonen på innmark og skog vurderes som stabil. Vinterbeitesituasjonen vurderes som forbedret. Det foregår trekk ut av kommunen til Gran og inn i kommunen til Fluberg, Odnos og Dokkadelta-området.

Fellingstillatelsene tildeles etter § 19 i Hjorteviltforskriften. Fravik fra minstearealet har vært benyttet nedover.

Viltnemnda ønsker at elgstammen skal være som i dag.

For å få til dette vil viltnemnda søke om å få nedsatt minstearealet.

NORDRE LAND

Skog og myrareal:	675 km ²
Minsteareal:	6000 daa
Areal pr. fellingstillatelse:	4000 daa
Felt ku i perioden 1981-1990:	21 %
Felt kalv i perioden 1981-90:	23 %
Fellingsprosenten i 1990:	98 %

Tillatt felt og felte dyr i Nordre Land 1971-1990

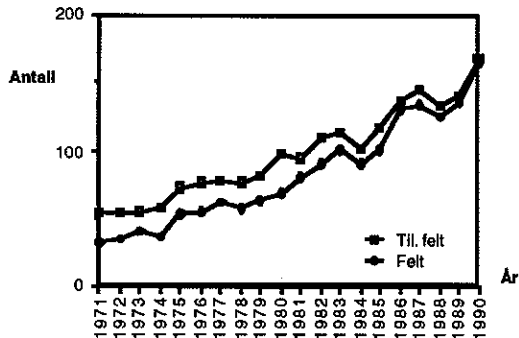

Fig. 1 Tillatt felt og felte elg i Nordre Land i perioden 1971-1990.

Sett elg pr. dagsverk i Nordre Land

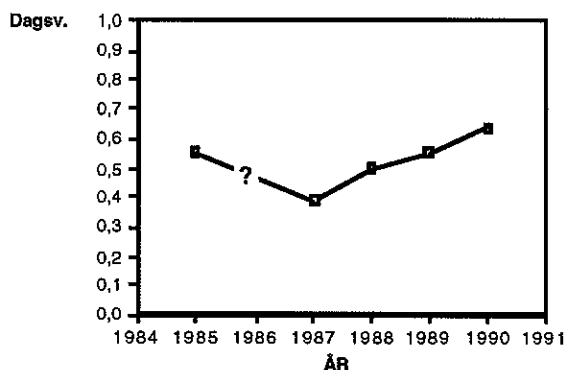

Fig. 2. Nivå og utvikling i observasjoner av elg pr. dagsverk under jakta i Nordre Land.

Valdstørrelsen i Nordre Land

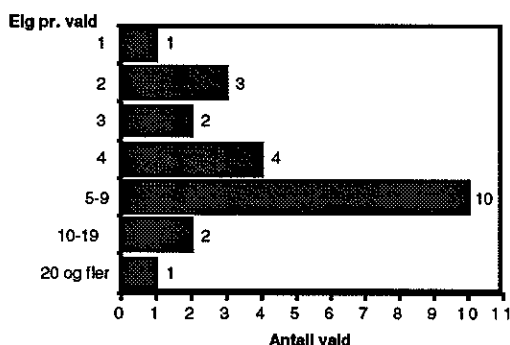

Fig. 3. Fordeling av Nordre Lands 23 vald etter størrelse.

Bruken av jakttida i Nordre Land i 1990

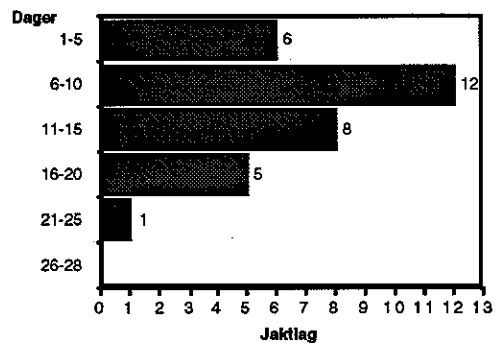

Fig. 4. 32 jaktlags utnyttning av jakttida under elgjakta i 1990 i Nordre Land.

VILTNEMNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at elgstammen er økende. Skader på innmark vurderes som avtakende og skadene på skog er stabile. Vinterbeitesituasjonen er forbedret. Det trekker elg ut av Nord-Torpa, Øst-Torpa og Vest-Torpa og inn i kommunen fra Sør-Aurdal og Søndre Land vinterstid.

Viltnemnda har tildelt etter § 18 1 b i Hjorteviltforskriftene, men vil fra i år tildele etter § 18 1 a. Fravik fra minstearealet foregår begge veier, men mest ned.

Utleie av elgjakt foregår i det vesentligste etter kilopris, men anbud forekommer også.

Viltnemnda ønsker at elgstammen skal minke.

For å oppnå dette vil viltnemnda vurdere kvotestørrelse og de vil gå over til tildeling etter § 18 1 a i Hjorteviltforskriften.

SØR-AURDAL

Skog og myrareal:	742 km ²
Minsteareal:	8000 daa
Areal pr. fellingstillatelse:	6200 daa
Felt ku i perioden 1981-1990:	15 %
Felt kalv i perioden 1981-90:	26 %
Fellingsprosenten i 1990:	92 %

Tillatt felt og felte dyr i Sør-Aurdal 1971-1990

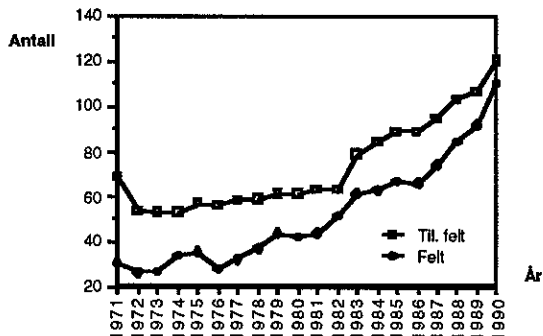

Fig. 1 Tillatt felt og felt elg i Sør-Aurdal i perioden 1971-1990.

Sett elg pr. dagsverk i Sør-Aurdal

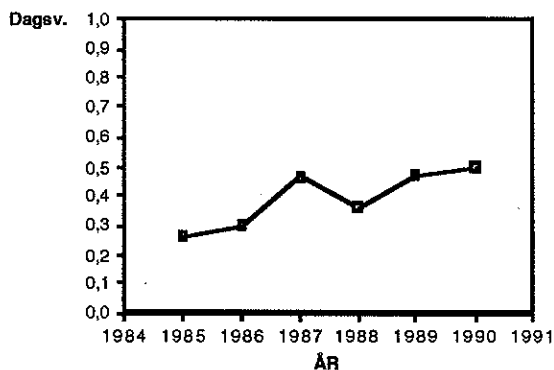

Fig. 2. Nivå og utvikling i observasjoner av elg pr. dagsverk under jakta i Sør-Aurdal.

Valdstørrelsen i Sør-Aurdal

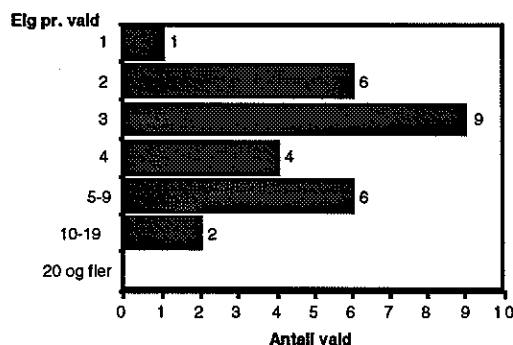

Fig. 3. Fordeling av Sør-Aurdals 28 vald etter størrelse.

Bruken av jakttida i Sør-Aurdal i 1990

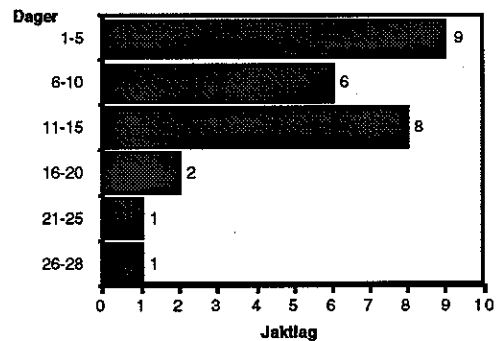

Fig. 4. 27 jaktlags utnyttning av jakttida under elgjakta i 1990 i Sør-Aurdal.

VILTNEMNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at elgstammen er økende. Skadesituasjonen på innmark er stabil, men noe økende på skog. Vinterbeitesituasjonen vurderes som forbedret. Det er ikke registrert nevneverdig trekk ut eller inn av kommunen vinterstid.

Fellingstillatelsene tildeles etter § 18 1 b i Hjorteviltforskriftene. Fravik fra minstearealet gjøres både oppover og nedover.

Jaktutleie skjer etter flere system. Utleie etter pris pr. dekar, anbudspris, kilopris og fastpris pr. dyr benyttes. Også "lårrett"-systemet praktiseres.

Viltnemnda ønsker at stammen skal være som i dag, men at den kan økes noe i nord/vestre del av kommunen.

For å nå målsettingen vil viltnemnda tildele flere dyr ved bruk av 50%-regelen. Det kan også være aktuelt å senke minstearealet.

Viltnemnda føler at trekkforholdene er lite kjent. De rimelige snøforhold de siste vintrene har resultert i at elgen har holdt seg i sommerbeiteområdene hele året.

ETNEDAL

Skog og myrareal:	285 km ²
Minsteareal:	6000 daa
Areal pr. fellingstillatelse:	3200 daa
Felt ku i perioden 1981-1990:	18 %
Felt kalv i perioden 1981-90:	27 %
Fellingsprosenten i 1990:	91 %

Tillatt felt og felte dyr i Etnedal 1971-1990

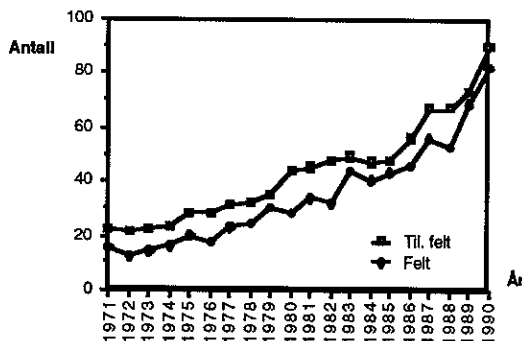

Fig. 1 Tillatt felt og felt elg i Etnedal i perioden 1971-1990.

Sett elg pr. dagsverk i Etnedal

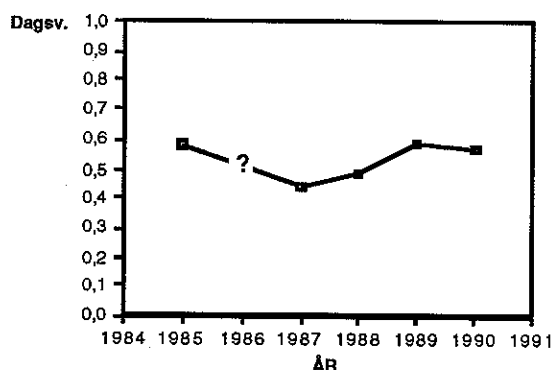

Fig. 2. Nivå og utvikling i observasjoner av elg pr. dagsverk under jakta i Etnedal.

Valdstørrelsen i Etnedal

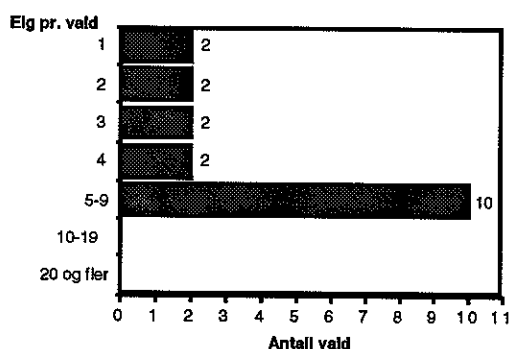

Fig. 3. Fordeling av Etnedals 18 vald etter størrelse.

Bruken av jakttida i Etnedal i 1990

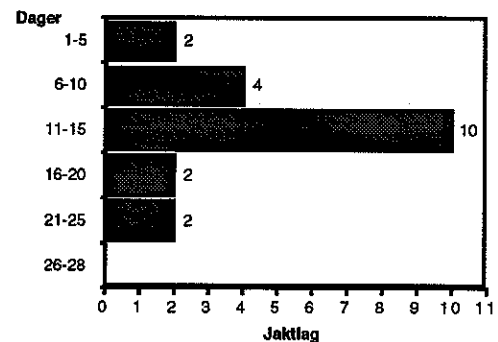

Fig. 4. 20 jaktlags utnyttning av jakttida under elgjakta i 1990 i Etnedal.

VILTNEMNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at elgstammen er økende og at skadesituasjonen på jord og skog er stabil. Også vinterbeitesituasjonen vurderes som stabil. Det foregår trekk ut av kommunen til Gausdal og mulig trekk ut og inn på grensa til Nord-Aurdal.

Fellingstillatelser tildeles etter § 18 1 a i Hjorteviltforskriften. Fravik fra minstearealet skjer bare nedover.

Utleie av jakt skjer vesentlig etter arealleie med pris pr dekar, men kg pris og anbud forekommer også.

Viltnemnda ønsker at elgstammen skal stabiliseres.

For nå denne målsettingen vil viltnemnda øke antall fellingstillatelser med 10-15%, beholde den prosentvise fordeling på kjønns- og aldersgrupper, oppfordre til økt uttak av ungdyr, taksere vinterbeite som er minimumsfaktoren, flytelle, informere og motivere grunneierene med tanke på å ivareta og øke tilgangen på vinterbeite.

NORD-AURDAL

Skog og myrareal:	287 km ²
Minsteareal:	8000 daa
Areal pr. fellingstillatelse:	2400 daa
Felt ku i perioden 1981-1990:	16 %
Felt kalv i perioden 1981-90:	40 %
Fellingsprosenten i 1990:	99 %

Tillatt felt og felte dyr i Nord-Aurdal 1971-1990

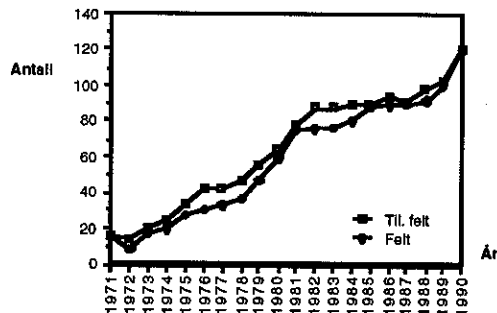

Fig. 1 Tillatt felt og felte elg i Nord-Aurdal i perioden 1971-1990.

Sett elg pr dagsverk i Nord-Aurdal

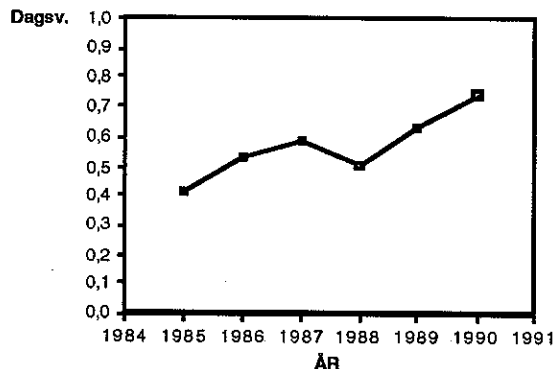

Fig. 2. Nivå og utvikling i observasjoner av elg pr. dagsverk under jakta i Nord-Aurdal.

Valdstørrelsen i Nord-Aurdal

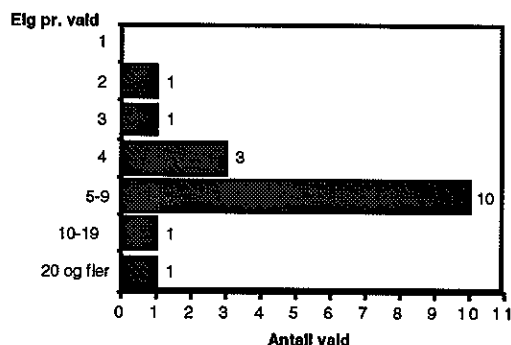

Fig. 3. Fordeling av Nord-Aurdals 17 vald etter størrelse.

Bruken av jakttida i Nord-Aurdal i 1990

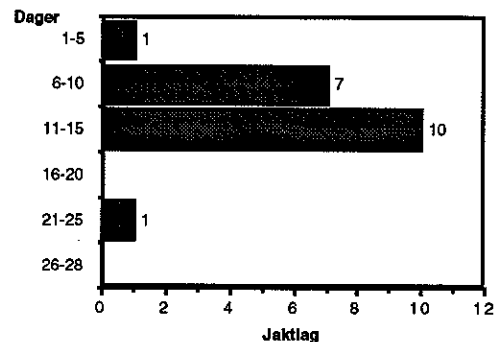

Fig. 4. 19 jaktlags utnyttning av jakttida under elgjakta i 1990 i Nord-Aurdal.

VILTNEMNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at elgstammen er økende. Skadene på innmark og skog vurderes som stabile. Vinterbeitesituasjonen vurderes også som stabil. det foregår trekk ut av kommunen til Gausdal Vestfjell og Murudalen. Trekk foregår også ut av kommunen i sør-vest, men hvor er usikkert. Mulig noe trekk inn i kommunen i de områder som hører med til vinterbeiteområdet i Gausdal Vestfjell.

Viltnemnda tildeler fellingstillatelser etter § 18 1 a i Hjoretviltforskriften. Avvik fra minstearealet benyttes bare nedover.

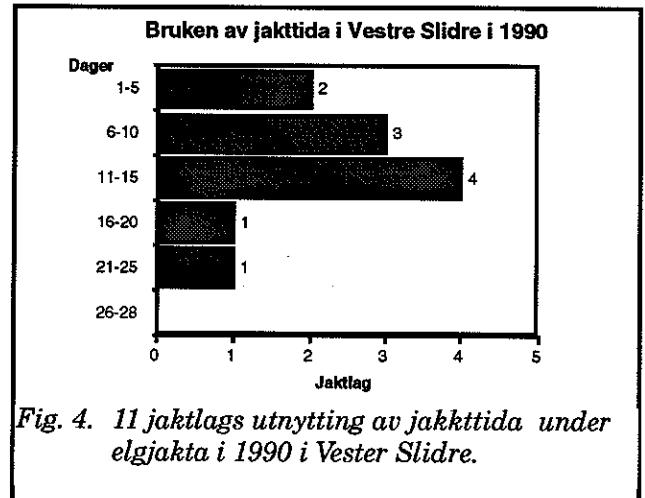
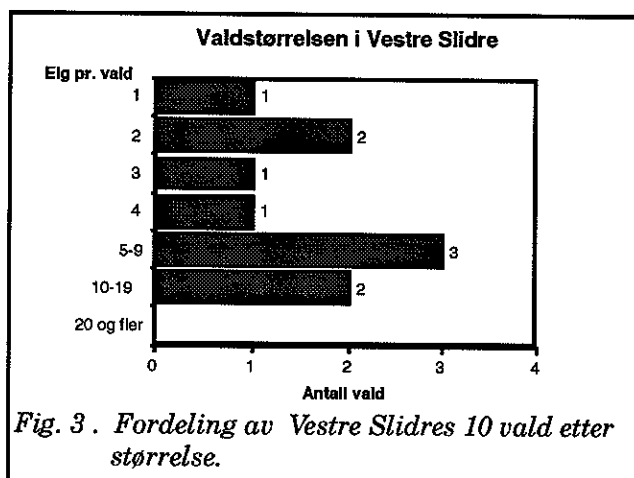
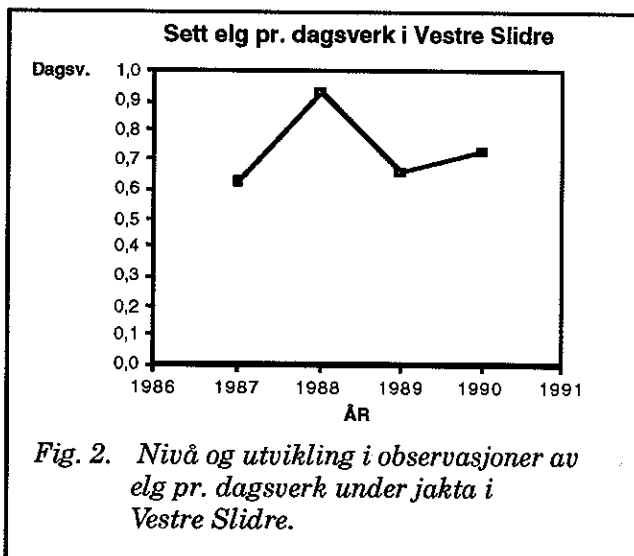
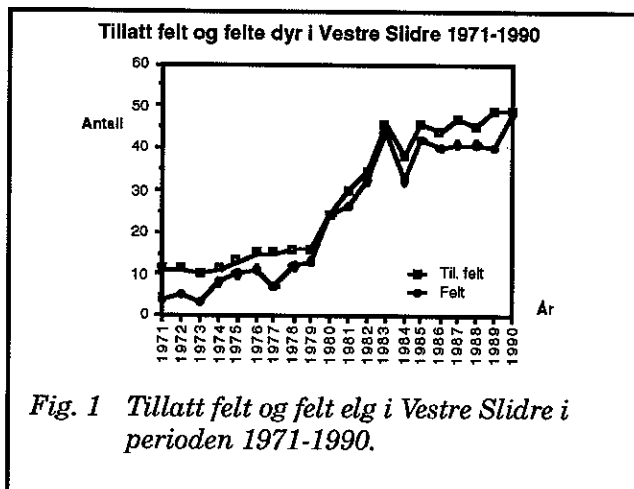
Utleie av elgjakt foregår etter grunnpris + kilopris for ca. halvparten av valdene, resten leies ut etter ulike typer anbud.

Viltnemnda ønsker at elgstammen skal minke.

For å oppnå dette vil viltnemnda senke minstearealet og øke kvoten.

VESTRE SLIDRE

Skog og myrareal:	119 km ²
Minsteareal:	12000/6000 daa
Areal pr. fellingstillatelse:	2400 daa
Felt ku i perioden 1981-1990:	16 %
Felt kalv i perioden 1981-90:	28 %
Fellingsprosenten i 1990:	98 %

VILTNEMNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at elgstammen er økende. Skadene på innmark er stabile, mens skader på skog er økende. Vinterbeitesituasjonen er forbedret som følge av hogst. Det er trekk inn i kommunen vinterstid i nord-øst fra Øystre Slidre.

Fellingstillatelsene tildeles etter § 18 1 b i Hjorteviltforskriftene. Fravik fra minstearealet er benyttet for at avskytingen skal harmonere med bestandens størrelse og beiteforhold.

Utleie etter anbud. Viltnemnda mener at prisene ligger over det ønskelige på åpent marked. Vald der grunneiere har fortrinnsrett ligger lavere.

Viltnemnda ønsker at stammen skal være som i dag. En økning av stammen vil gi store beiteskader, spesielt i skog.

For å nå målsettingen ønsker viltnemnda en regulering av minstearealet og økning i avskytingen med et våkent øye til beiteskader.

Viltnemnda mener at DN bør legge forholdene til rette for at beiteskader, spesielt i skog, skal dekkes fra Viltfondet. En tilbakeføring av midler til skadelidte må aksepteres, sier viltnemnda.

ØYSTRE SLIDRE

Skog og myrareal:	473 km ²
Minsteareal:	6000 daa
Areal pr. fellingstillatelse:	4600 daa
Felt ku i perioden 1981-1990:	18 %
Felt kalv i perioden 1981-90:	39 %
Fellingsprosenten i 1990:	93 %

Tillatt felt og felte dyr i Øystre Slidre 1971-1980

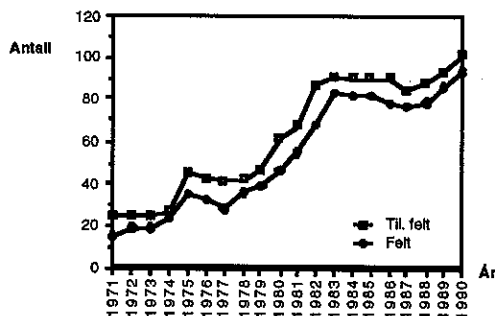

Fig. 1 Tillatt felt og felt elg i Øystre Slidre i perioden 1971-1990.

Sett elg pr. dagsverk i Øystre Slidre

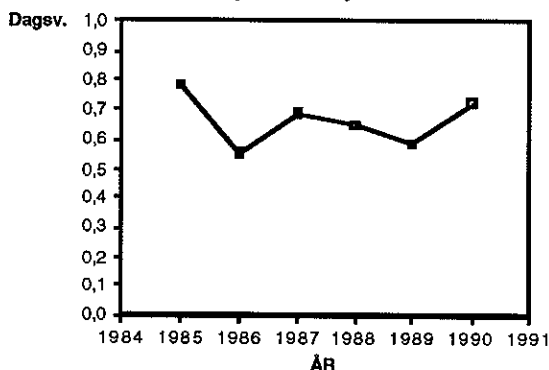

Fig. 2. Nivå og utvikling i observasjoner av elg pr. dagsverk under jakta i Øystre Slidre.

Valdstørrelsen i Øystre Slidre

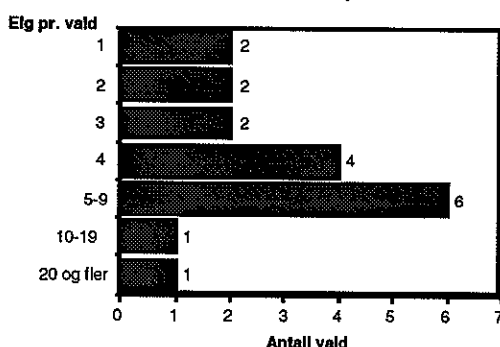

Fig. 3. Fordeling av Øystre Slidres 18 vald etter størrelse.

Bruken av jakttida i Øystre Slidre i 1990

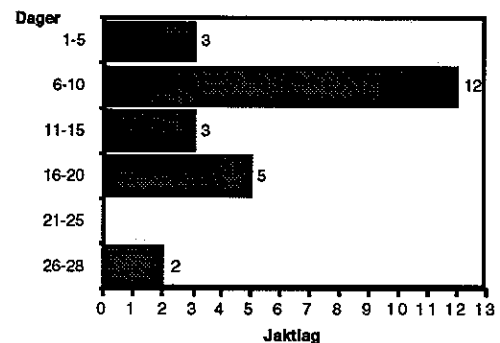

Fig. 4. 25 jaktlags utnytting av jakttida under elgjakta i 1990 i Øystre Slidre.

VILTNEMNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at elgstammen er økende. Skadesituasjonen på jord og skog vurderes som stabil. Vinterbeitesituasjonen vurderes som forbedret som en følge av lite snø. Det er elgtrekk til Murudalen/Gausdal Vestfjell og litt trekk inn fra Nord Aurdal.

Fellingstillatelsene tildeles etter § 18 1 b i Horteveltforordningen, 45% kalv, 30% hanndyr og 25% frie dyr. Vinterbeitesituasjonen vurderes som forbedret. Avskytingsavtaler forekommer ikke p.g.a. små vald. Fravik fra minstearealet er bare benyttet nedover.

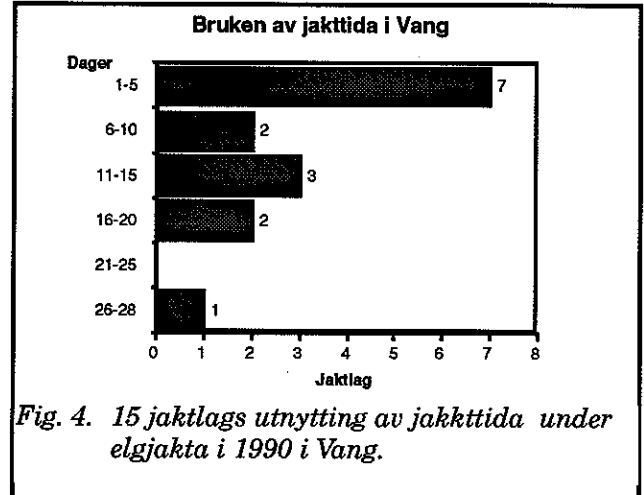
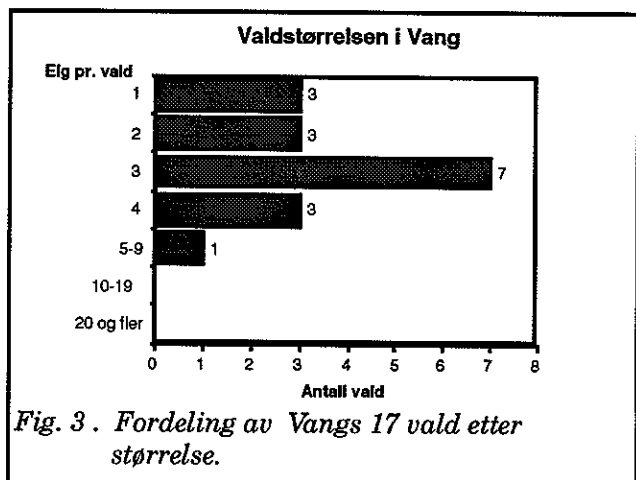
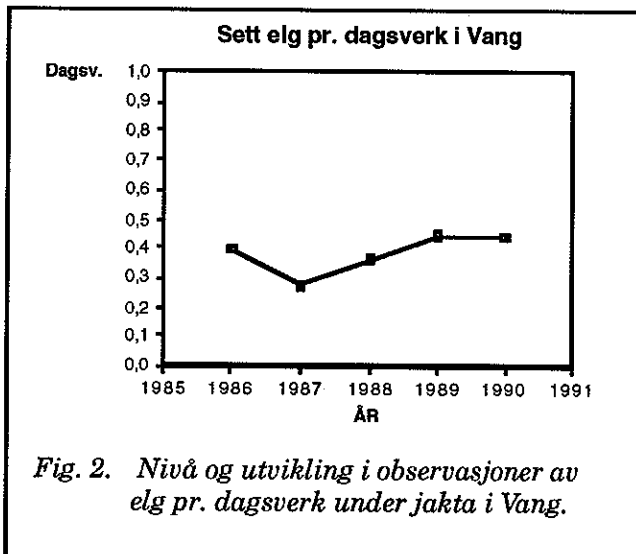
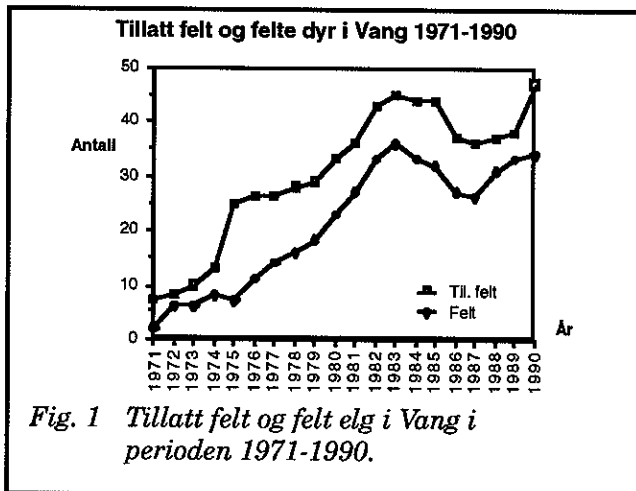
Utleie av jakt foregår etter grunnpris + kg. pris systemet, men anbud på kvote forekommer også.

Viltnemnda ønsker at stammen skal minke.

For å oppnå dette vil viltnemnda senke minstearealet, øke kvotene og føre den samme avskytingspolitikk (fordeling av tildelte dyr) som før.

VANG

Skog og myrareal:	157 km ²
Minsteareal:	10000 daa
Areal pr. fellingstillatelse:	3300 daa
Felt ku i perioden 1981-1990:	18 %
Felt kalv i perioden 1981-90:	23 %
Fellingsprosenten i 1990:	72 %

VILTNEMNDAS VURDERING AV ELGSTAMMEN

Viltnemnda mener at elgstammen er stabil og at skadesituasjonen på innmark og skog er stabil. Vinterbeitesituasjonen vurderes som forbedret. Det foregår trekk ut av kommunen vinterstid til Vestre Slidre.

Fellingstillatelsene tildeles etter § 18 1 b i Hjorteviltforskriften. Fravik fra minstearealet benyttes for å få tildelt flere dyr.

Grunneierene jakter selv slik at det ikke foregår noen utleie av elgjakt.

Viltnemnda ønsker at elgstammen skal være som i dag.

For å oppnå dette er viltnemnda forberedt på å måtte differensiere mer mellom valdene. Viltnemnda har registrert en flytting av elgstammen mot øst. Hjorten kommer nå i større grad inn fra vest.

VEDLEGG

ELGFORVALTNINGEN I OPPLAND

VILTNEMND A I:.....

Spørsmål 1

Er elgstammen: økende, stabil eller minkende i kommunen?

SVAR:.....

Spørsmål 2

Er skadesituasjonen på jord og skog: økende, stabil, eller avtakende?

SVAR (jord):..... SVAR (skog):.....

Spørsmål 3

Er vinterbeitesituasjonen: forbedret, stabil, eller forverret i de senere år?

SVAR:.....

Spørsmål 4

Trekker mye av elgstammen til andre kommuner vinterstid, eller får kommunen innsig av elg fra andre kommuner? (Oppgi navn på deler av kommunen eller kommunene som er berørt av trekkene.)

SVAR (trekk ut):.....

SVAR(trekk inn):.....

Spørsmål 5

Hvorledes tildeler viltnemnda fellingstillatelser, jf. §§ 18 og 19 i hjorteviltforskriftene?

SVAR:.....
.....
.....
.....
.....

Spørsmål 6

Hvordan benyttes fravik fra minstearealet, jf. § 11 i hjorteviltforskriftene?

SVAR:.....
.....
.....
.....

SNU ARKET!

SNU ARKET!

Spørsmål 7

Hvordan er prissystemet ved utleie av elgjakt i kommunen?

SVAR:.....

Spørsmål 8

Ønsker viltnemnda at elgstammen skal: øke, være som i dag eller minke?

SVAR:.....

Spørsmål 9

Hvilke konkrete tiltak vil viltnemnda sette inn for å nå målsetningen i spørsmål 8?
(Kvotestørrelse, avskytningspolitikk, minsteareal, m.m.)

SVAR:.....

Utfyllende kommentarer til enkelte spørsmål eller andre synspunkter på elgstammens utvikling. (Er det for lite plass så skriv på et eget ark):

Underskrift.....

Skjemaet returneres fylkesmannens miljøvernavdeling innen 1. mars 1991.